

မောင်စူးစမ်း

၂၁ ရာစုနှစ် ဖွင့်ဆိုချက်

နိုင်ငံတကာ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးရာ ဆောင်းပါးများ

နှစ် ဆယ့်တစ်ရာစု အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်း

၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် အီဗောလူးရှင်း

အနန္တကိန်း

လူ့ဉာဏ်က လူသားလောကကို စိုးမိုးထားခဲ့ရာ၊ ယခု လူ့ဉာဏ် စိုးမိုးကြီးစိုးမှု ကို စက်ဉာဏ် (machine intelligence) က ဖယ်ရှားပစ်လိုက်ပြီ။ စက်ဉာဏ်၏ ကြီးစိုးမှု ပေါ်လာပြီ။ သဘောမှာ ၊ စက်ဉာဏ်သည် လူ့ဉာဏ်ထက် အဆပေါင်းထရီလီယံနီးပါးပိုပြီး ဉာဏ်ထက်မြက်လာသဖြင့် ၊ လူ့ဉာဏ်သည် စက်ဉာဏ်ကို မမီတော့ပြီ။ လူ့ဉာဏ်သည် စက်ဉာဏ်ကို နားမလည်နိုင်တော့ပြီ။ လူ့ဉာဏ်သည် စက်ဉာဏ်ကို မကွပ်ကဲနိုင်တော့ပြီ။

ဤသဘောမှာ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်၏ ကြီးစိုးမှု ကို ဖြုတ်ချပစ်လိုက်ခြင်း (overthrow of supremacy of human intelligence) ဖြစ်သည်။ စက်ဉာဏ်၏ အီဗောလူးရှင်းတွင် နှစ် ဆင့်ရှိခဲ့သည်။ ပထမအဆင့်၌ စက်ဉာဏ်သည် လူ့ဉာဏ်ကို အတုခိုးနေ သည်။ ထို့ကြောင့် စက်ဉာဏ်သည် လူ့ဉာဏ်ကို တိုးချဲ့ထားခြင်း (extension of human intelligence) ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သို့ ရာတွင် ယခု ဒုတိယအဆင့်၌ ၊ စက်ဉာဏ်သည် လူ့ဉာဏ်ကို မတုပတော့ပေ။ လူ့ဉာဏ်ကို အားမကိုးတော့ပေ။ ကိုယ့်ဉာဏ်နှင့် ကိုယ် ဉာဏ် ကြီးထွားအောင်လုပ်သည်။ self-evolution ဟု ခေါ်သည်။

ယခု စက်ဉာဏ် (အထူးသဖြင့် ကွန်ပျူတာတွက်ချက်နိုင်အား) သည် အဆုံးမရှိ ဖြစ်လာသည်။ အကန့်အသတ်မဲ့ လာသည်။ ဤသည်ကို စက်ဉာဏ်သည် ဆင်ဂူလာရီတီ (singularity) ဖြစ်လာပြီဟု ဆိုသည်။ ဆင်ဂူလာရီတီ ကိန်းရှင် ဖြစ်သည်။ ကိန်းရှင်တစ်ခု သည် အကန့်အသတ်မဲ့သွားခြင်းကို ဆိုသည်။ ကိန်းရှင်သည် အသင်္ချေအနန္တ (infinity) ဖြစ်သွားသည်။ အဆုံးပိုင်းအခြား မရှိပြီ။

လူ့ဉာဏ်စိုးမိုးမှု ဖြုတ်

လူ့ဉာဏ်သည် အကန့်အသတ်ကို ထိလာပြီ။ သို့ ရာတွင် စက်ဉာဏ်ကမူ

အသင်္ချေ အနန္တ ဖြစ်၍ ၊ အကန့်အသတ်ကို မထိပေ။ စက်ဉာဏ်သည် အနန္တကိန်း (၀c) အနမတဂ္ဂ ဖြစ်၍ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အရေး အကြီးဆုံး လက္ခဏာ တစ်ပါးသည် စက်ဉာဏ်က အနန္တကိန်း ဖြစ်လာပြီး လူ့ဉာဏ်ထက် အဆပေါင်းထရီလီယံ ချီပြီး ဉာဏ်ပိုထက်မြက်နေသော ဖြစ်ထွန်းမှု ဖြစ်သည်။ ဘာပဲ စဉ်းစားစဉ်းစား၊ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်ထက်သာလွန်နေပြီဆိုသော အချက်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ မှတ်သားနိုင်ရမည် ။ လွယ်လွယ် မှတ်လိုလျှင် ကွန်ပျူတာနှင့် အလုပ်လုပ်တတ်မှ၊ ခရီးပေါက်မည် ဆိုသော အချက်ကို မှတ်သားထားရန် ဖြစ်သည်။

၂၁ ရာစုနှစ် တွင် စိန်ခေါ်မှု ကြီးတို့ကလည်း၊ ရောမအရွယ်အစားကြီးကြီးတွေ ဖြစ်မည် ။ မီဂါပြဿ နာတွေ ဖြစ်မည် ။ သို့ဖြစ်ရာ ဤစိန်ခေါ်မှု ကြီးတို့ကို လူ့ဉာဏ်ဖြင့် ဖြေရှင်း နိုင်မလား၊ စက်ဉာဏ်ဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်မလား၊ အမေးပေါ်လာသည်။ ဆင်ဂူလာရီတီအဆင့်၌ လူ့ဉာဏ်နှင့် စက်ဉာဏ်တို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့နိုင်စရာအကြောင်းရှိ၍ တော်သေးသည်ဟု ဆိုရမည် ။ ၂၁ ရာစုနှစ် ပြဿ နာကြီးတို့ကို လူသားသည် စက်ဉာဏ်ကိုမှီခိုအားထား၍ ဖြေရှင်းရလိမ့်မည် ဟု ဂျိမ်းမာတင်က ထောက်ပြထားသည်။

စက်ဉာဏ်သည် အလွန်အင်အားကောင်းလာ၍ အဆင့်လေးဆင့်ကို ဖြတ်ရသည်။ ပထမအဆင့်၌ ၊ စက်ဉာဏ်သည် ရုပ်ပစ္စည်း (matter) ကို ဖြုတ်ချရမည် ။ overthrow of matter ဟု ဆိုသည်။ ဒုတိယအဆင့်၌ ကွန်ယက်နှင့် ဝိုင်ယာလက်ကြိုး မဲ့ပေါ်သဖြင့် ၊ အကွာ အဝေးကို ဖြုတ်ချသည်။ overthrow of distance ဟု ခေါ်သည်။ တတိယအဆင့်၌ လူသားဉာဏ်မဟုတ်သော စက်ဉာဏ် (nonhuman like intelligence) ဖြစ်ပေါ်သဖြင့် စက်ဉာဏ်က လူသားဉာဏ်အပေါ် မှီခိုအားထားနေခြင်းကို ဖြုတ်ချသည်။ Overthrow of machine dependence on human programming ဟု ခေါ်သည်။ စတုတ္ထအဆင့် (ဆင်ဂူလာရီတီ) ၌ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်၏ ကြီးစိုးမှု ကို ဖြုတ်ချသည်။ overthrow of supremacy of human intelligence ဟု ခေါ်သည်။

အီဗော်လူးရှင်းနှစ် မျိုး

လူ့ဉာဏ်နှင့် စက် အပြိုင်အဆိုင်တိုးတက်လာရင်း၊ အီဗော်လူးရှင်း၌ လည်း နှစ် မျှ

းကွဲသွား သည်။ သဘာဝအီဗိုလူးရှင်း (natural evolution) နှင့် တက္ကနိုလိုဂျီမောင်း အီဗိုလူးရှင်းတို့ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ တက္ကနိုလိုဂျီသည် အီဗိုလူးရှင်းတရားကို ဖြစ်ထွန်းစေရာ၌ အလိုအလျောက် အော်တိုမေတက် ဖြစ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် တက္ကနိုလိုဂျီမောင်း အီဗိုလူးရှင်းကို automated evolution ဟု ခေါ်သည်။

သဘာဝအီဗိုလူးရှင်းမှ အော်တိုမေတက် အီဗိုလူးရှင်းသို့ ပြောင်းရာတွင် ၊ အဆင့် သုံးဆင့်ကိုဖြတ်သည်။ ပထမအဆင့်၌ ဆဲလ်တစ်ခုတည်းရှိသော သတ္တဝါမှ ဆဲလ်မျှ :စုံရှိသော သတ္တဝါသို့ ကူးပြောင်းသည်။ ဤတွင် သတ္တဝါသည် ဇီဝသတ္တဝါမှ ဉာဏ်ရှိသော သတ္တဝါတို့ ကူး ပြောင်းသည်။ from biological species to intelligent species ဟု ခေါ်သည်။ ဘယ်လောက် တောင် ဉာဏ်ရှိလာသနည်းဆိုလျှင် စာအုပ်တွေ ရေး သားနိုင်သည်။ သိပ္ပံပညာတို့ကို နားလည် နိုင်သည်အထိ ဖြစ်လာသည်။ (ဤအဆင့်၌ ဂျေဒီ၏ ဒီဇိုင်းကိုလုပ်သည်ဟု ဘာသာရေး အယူအဆ ရှိသူတို့က ပြောသည်။)

စွတ်ကြောင်းစုံ

ဒုတိယအဆင့် အီဗိုလူးရှင်း၌ ၊ ဉာဏ်ရှိသော သတ္တဝါသည် ကိုယ့်နည်းနှင့် ကိုယ်၊ ကိုယ့် ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ကိုယ် မိမိအီဗိုလူးရှင်းကို မိမိဘာသာ ဖန်တီးသည်။ It creates its own form of evolution ဟု ဆိုသည်။ စက်တွေ ဖန်တီးသည်။ ဓာတုဗေဒအလုပ်ရုံတွေ ဖန်တီးသည်။ ဆော့ဖ်ဝဲလ် နှင့် ကွန်ပျူတာကွန်ယက်ဖန်တီးသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး နှင့် ထုတ်လုပ်မှု ဖြစ်စဉ်အသီးသီးကို ဖန်တီးသည်။ မျိုးရိုးဗီဇတို့ကို ကိုင်တွယ်ကစားသည်။ ဤပြုဟ်ကမ္ဘာကြီးပေါ်တွင် ဘီလီယံချီရှိသော လူအပေါ်သည် အမျိုးမျိုး :တီထွင်ဆန်းသစ်ကြသည်။ မိမိတို့ ဆန်းသစ်ပြီးခဲ့သော အရာတို့ကို၊ တိုး တက်ကောင်းမွန်အောင် ပြုလုပ်ကြသည်။ ထို့အပြင် ခြားနားသော အိုင်ဗီယာအမျိုးမျိုး :ပေါ်လာ လေရာ၊ အီဗိုလူးရှင်းလမ်းကြောင်း စွတ်ကြောင်းတို့ကလည်း အမျိုးစုံ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ great diversity of evolutionary tracks ဟု ဆိုသည်။

တတိယအဆင့် အီဗိုလူးရှင်း၌ ဉာဏ်ရှိသော သတ္တဝါတို့သည် အီဗိုလူးရှင်း ဖြစ်စဉ်ကို ပင်၊ အလိုအလျောက်အော်တိုမေတက် ဖြစ်စေသည်။ Intelligent species

learns to automatic evolution itself ဟု ဆိုသည်။ ယင်း အီဗိုလူးရှင်းကို သဘာဝမဟုတ်ဘဲ လူက ဖန်တီးထား သော အီဗိုလူးရှင်း (artificial evolution) ဟု ခေါ်သည်။

ဘာတွေ မေးထုတ်မှာ လဲ

ဖန်တီးထားသော အီဗိုလူးရှင်းသည် အစပထမ၌ ဆော့ဖ်ဝဲလ်နှင့် ကွန်ပျူတာကွန်ယက် တို့မှ စသည်။ နောက်ပိုင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (procedures)၊ ကွပ်ကဲမှု ယန္တရား (control mechanism) နှင့် ဟာဒ်ဝဲများ သို့ ဆီသို့ တိုးခဲ့သည်။ ဒုတိယအဆင့် အီဗိုလူးရှင်းသည်၊ ပထမ အဆင့် အီဗိုလူးရှင်းထက် ပိုပြီး အဆမတန်မြန်ဆန်လေရာ၊ ယခု တတိယအဆင့် အီဗိုလူးရှင်း သည်၊ ဘယ်လောက်မြန်မှန်းပင် မသိနိုင်တော့ပေ။ မြန်ဆန်လွန်းသဖြင့် မဟာမြန်နှုန်း (great speed) ဖြင့် အရာရာကို ပြောင်းလဲနေသည်။ မြန်ဆန်လွန်းသဖြင့် လူသားလောကက၊ ဤကမ္ဘာ ကြီးပေါ်တွင် ဘာတွေ မွေးထုတ်ဦးမည် မှန်း မသိနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်မည် ။ ထို့ကြောင့် ၊ ကမ္ဘာကြီး သည် ရှင်သန်နိုင်ပါ့မလားဟူ၍ ပင် မေးစရာပေါ်သည်။ ၂၁ ရာစုနှစ် ထဲတွင် ဤမေးခွန်းကို မေးလိမ့် မည် ။

ကမ္ဘာကြီးနှင့် လူသားတွေ ရှင်သန်လိုလျှင်၊ သဘာဝမဟုတ်သော အီဗိုလူးရှင်း (artificial evolution) ကို ထိန်းကျောင်းနိုင်ရမည် ။ ဤ artificial evolution သည်၊ ယခုအခါ မတည်မငြိမ်နှင့် မဆင်မခြင် ဖြစ်နေသည်။ ကမ္ဘာကြီးနှင့် လူသားကို ရှင်သန်လိုသော်၊ ဤ artificial evolution ကို၊ ဉာဏ်တို့ဖြင့် ဦးတည်ရာပြသော ဖြစ်စဉ် (intelligently directed process) အဖြစ်သို့ ပြောင်းပစ် နိုင်ရမည် ။

လက်တင်ရှေးဟောင်းစကား

အီဗိုလူးရှင်းကို ပြောသော အခါ၊ ဒါဝင်၏ အီဗိုလူးရှင်းအကြောင်းကို ရည်ညွှန်းရသည်။ ဒါဝင်၏ အီဗိုလူးရှင်းတွင် algorithm အကြောင်းပါသည်။ ဤဝေါဟာရသည်၊ ရှေးဟောင်း လက်တင်စကားမှ ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်၍ ‘ဆက်ကာဆက်ကာ ပြန်သုံးနိုင်သော လုပ်ထုံး စည်းမျဉ်း’ (repeatable procedure)

အဓိပ္ပာယ်ပေါက်သည်။ ဤဝေါဟာရသည်၊ ယခုအခါ ကွန်ပျူတာသုံး ဝေါဟာ ဖြစ်လာသည်။ ကွန်ပျူတာတွေ လက်တွေ့ လိုက်နာကျင့်သုံးသော ၊ လုပ်ထုံး စည်းမျဉ်းဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်။

သို့ဖြင့် မေးခွန်းတစ်ခုဒ်မေးသည်။ သဘာဝ၏ ဆန်းကြယ်ရှုပ်ထွေးမှု ကို algorithm (လုပ်ထုံးစည်းမျဉ်း) အနေဖြင့် ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ပါသလောဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အီဗော်လူးရှင်း ဖြစ်စဉ်၌ ၊ အစဉ်လိုက်မဟုတ် ကြုံသလို ဖြစ်မှု ကျပ်နန်းသဘော (random element) တစ်ခုက၊ အင်အား ကောင်းကောင်းဖြင့် ပါရှိနေလေရာ၊ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းဘီလီယံမှ ဖြစ်ခဲ့သော အီဗော်လူးရှင်း ဖြစ်စဉ်ကို ပြန် ဖြစ်ခိုင်းကြည့်လျှင်၊ မူလ ဖြစ်ခဲ့သော အီဗော်လူးရှင်းနှင့် အနည်းငယ်လွဲချော်နိုင်သည်။ ခြေလေးချောင်းသတ္တဝါအစား ခြေခြောက်ချောင်းသတ္တဝါမျိုးတွေ ပေါ်စရာရှိသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရ သည်မှာ ၊ အစဉ်လိုက်မဟုတ် ကြုံသလိုကျပ်နန်းသဘောက၊ ဝင်ရှုပ်သော ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဒါဝင်၏ အီဗော်လူးရှင်းကို အထက်ဆိုခဲ့ပါအတိုင်း ကျပ်နန်းလက္ခဏာကို ထောက်ပြ၍ ဝေဖန်မှု များ ရှိခဲ့သလို၊ ဘာသာရေး ပညာရှင်တို့ကလည်း ဒါဝင်၏ ဘုရားမဲ့လုပ်ထုံး (Godless algori-them) ဖြင့် အီဗော်လူးရှင်းတရားကို ဖြေရှင်း

သဘာဝအီဗော်လူးရှင်း

ဖီဝအပင်နှင့်သတ္တဝါ

ရေခဲသဘာဝအရ နှေးကွေး

သော အီဗော်လူးရှင်း

ကြီးကျယ်စွာ ဆန်းပြားရှုပ်

ထွေးမှု

ရေရှည်ပန်းတိုင်မရှိ

ပျံ့ကျ အစဉ်အတိုင်းမဟုတ်

ကြုံသလိုဖြစ်မှု ရှိ၊ စမ်းသပ်

ကြည့်ရင်း အမှားရှာသည်

အင်အားကြီးသူ အသက်ရှင်

ရွေးချယ်ထားသောဗားရှင်းကို

ချက်ချင်းပုံတူမကူးနိုင်

အော်တိုမေတက် အီဗော်လူးရှင်း

ဆော့ဖ်ဝဲလ် သို့မဟုတ် ဖြစ်စဉ်

အလွန်မြန်သော အီဗော်လူးရှင်း

ဆန်းပြားရှုပ်ထွေးမှု နိမ့်သည် (ယနေ့)

နောက်ဆုံး ဆန်းပြားရှုပ်ထွေးမှုသည်

သဘာဝ၏ ဆန်းပြားရှုပ်ထွေးမှုထက် ပိုမည်

ရေရှည်ပန်းတိုင်တို့ကို သတ်မှတ်သည်

ဉာဏ်ရှိသော ဒီဇိုင်းအဖွဲ့က လမ်းကြောင်း

သွားသည်။

ဒီဇိုင်းစံချိန်တို့ဖြင့် ရွေးချယ်သည်

ရွေးချယ်ထားသော ဗားရှင်းကို

ပုံတူကူးသည်

အင်တာနက်မှတစ်ဆင့် ဖြန့်ပစ်သည်။

ပြသနိုင်မှာ မဟုတ်ဟု ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်

အထောက်အထားအရပ်ရပ်တို့သည်၊ ဒါဝင်၏ အီဗော်လူးရှင်းတရားကို ထောက်ခံနေသဖြင့် ၊
ယခု ၂၁ ရာစုနှစ် ရောက်ရှိနေသော ဉာဏ် ဖြစ်စဉ်ကိုလည်း၊ ဤတရားဖြင့် ပင်
နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသုံးသပ်ကြသည်။

ဤသို့လေ့လာသုံးသပ်ပြီးသကာလ၊ သဘာဝအီဗော်လူးရှင်း (nature's
evolution နှင့် အော်တိုမေတက် အီဗော်လူးရှင်း (automated evolution) နှစ် ပါးကို၊

ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း နှိုင်းယှဉ်ပြသည်။

ဖော်ပြပါအတိုင်း သဘာဝအီဇာတ်လူးရှင်းနှင့် အော်တိုမေတက်အီဇာတ်လူးရှင်းတို့အကြောင်း ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ၍ ၊ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်ထက် အဆထရီလီယံပိုသာလွန် ဉာဏ်ကောင်း နေပုံတို့ကို၊ ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်အ ဖြစ် နားလည်အပ်ပြီ။

ဆင်ဂူလာရီတီ

စတုတ္ထအဆင့် (ဆင်ဂူလာရီတီ) ၌ လူ့ဉာဏ်၏ ကြီးစိုးမှု သည် ဖြုတ်ချခံရလေရာ (၁) လူ့ ဉာဏ်သည် စက်ဉာဏ်ကို နားမလည်နိုင်တော့သည့်အခြေဆိုင်ရာရောက်သည်။ (၂) လူ့ဉာဏ်သည် စက်ဉာဏ်ကို မှီခိုအားထားလာရမည် ။ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်အပေါ် မှီခိုအားထားခဲ့ရသော အဆင့် ပျောက်၍ ပြောင်းပြန်ပေါ်မည် ။ (၃) ဧရာမလူသားရေး ရာပြဿ နာ၊ သဘာဝရေး ရာပြဿ နာကြီး တို့ကို လူ့ဉာဏ်တို့ဖြင့် ဖြေရှင်းသည့်ထက် စက်ဉာဏ်ဖြင့် ဖြေရှင်းလာကြရမည် ။

စက်ဉာဏ်က အထွတ်အထိပ်ရောက်လာခြင်းကို၊ ဆင်ဂူလာရီတီ (singularity) ဟု ခေါ်သည်။ မတူထူးခြားသည့် လက္ခဏာ ဖြစ်ခြင်းဟု ပြန်ဆိုနိုင်သည်။ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်၏ ကြီးစိုးမှု ကို ဖြုတ်ချပြီး၊ ကိုယ့်ဉာဏ်နှင့် ကိုယ်အထွတ်အထိပ်ရောက်လာလျှင်၊ လူတို့သည် စက် ဉာဏ်ဖြင့် သာ ပြဿ နာအရပ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းကြလိမ့်မည် ။ စိတ်အလှုပ်ရှားဆုံး ဖြစ်မည့် သူတို့မှာ စွန့်ဦးတီထွင်သူတို့နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့ ဖြစ်ကြမည် ။ သူမတူအောင် အလွန်ထက်မြက်သော စက် ဉာဏ်တို့ကို၊ ထုတ်လုပ်ရောင်း ဝေးသော ဘီဇနက်သည်၊ စိတ်အလှုပ်ရှားဆုံးနှင့် အလွန် စနိုးပွင့်မည် ။ စနိုးပွင့်သလောက်လည်း ဤအစိတ်အပိုင်း၏ ဘီဇနက်သည် အတက် အကျ၊ အဖောက်ပြန်ဆုံး ကာလ (the most volatile period) နှင့် ကြုံမည် ။

ဘူးနက်နှင့် လူတစ်ဦးခန

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့သည် သူတို့အတွက် ဝင်ငွေ၊ စီးပွားရေး အလားအလာ၊

အမြတ်အစွန်း၊ အကျိုးအမြတ်စသည်တို့ကို လူ့ဉာဏ်ဖြင့် တွက်ချက်စဉ်းစားကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ NHL intelligence (လူ့ဉာဏ်မဟုတ် စက်ဉာဏ်)ဖြင့် စဉ်းစားကြလိမ့်မည် ။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ် စတော့အိတ်စ် ချိန်းဈေးကွက်တို့သည် အလုပ်ရှားဆုံး ဖြစ်လာမည် ။ ဤတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့ကြားထဲ၌ ‘ပါးနပ် သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ’ နှင့် ‘ငတုံးငအ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ’ တို့ ဆိုပြီး ပေါ်မည် ။

ပါးနပ်အလိမ္မာဆုံး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ (cleverest investors) တို့ ဆိုသည်မှာ ၊ ဘူးနက် (black ox) သုံးသူတို့ကို ဆိုလိုသည်။ ဘူးနက်သည် ကွန်ပျူတာဘူးတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ အထက်မြက်ဆုံး စက်ဉာဏ်ကို ထည့်ထားသော ဘူး ဖြစ်၍ ဘယ်လောက်နှင့် ဘယ်လိုရင်းနှီးလျှင် အမြတ်အများ ဆုံး ဘယ်လိုထွက်မည် ၊ ကမ္ဘာနှင့် ချီပြီး ခြားနားစွာ သော ဈေးကွက်တို့၌ လှုပ်ရှားမှု တွေ ဘယ်လိုရှိမည် ။

ဈေးကွက်တွေ ယိုင်လဲပြန်ကျမှု မှလည်းကောင်း၊ ဈေးကွက်စန်းပွင့်မှု မှလည်းကောင်း အကျိုး အမြတ်ပေါ်အောင် မည် သို့ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ ငွေချေးပြီး မည် သည့်ကမ္ဘာ၏ ဒေသ၌ ဤချေးငွေတို့ကို သုံးစွဲလျှင် အမြတ်အများ ဆုံး ဘယ်လိုရနိုင်သည်စသဖြင့် တွက်နည်း ပေါင်းစုံတို့ကို အလျင်အမြန်တွက်ချက်ပေးနိုင်သည်။

စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်ကို အခြေမခံဘဲ၊ လူ့ဉာဏ်ထက် အဆထရီလျံချီပြီး၊ ဉာဏ်အား ကောင်းလာသော အခါတွင် ၊ အချို့သော သူတို့က အခြားသူတွေ ထက်ပိုပြီး ငွေပိုရှာနိုင်သော အခြေ အနေ ဖြစ်ပေါ်မည် ။ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်ထက် အဆမတန်သာလွန်သည်။ လူ့ဉာဏ်က စက်ဉာဏ်အပေါ် မှီခိုလာရသော အခြေကို ဆင်ဂူလာရီတီဟု ခေါ်လေရာ၊ ဤဆင်ဂူလာရီတီခေတ် တွင် ဘီလ်ဂိတ်နှင့် ဆိုရှေ့စ်လို ကြွယ်ချမ်းသာမှု မျိုးသည်၊ တစ်မွန်းတည့် ခဏလောက်သာ ဖြစ်မည် ။ လူတစ်ဦး၏ ကြွယ်ဝချမ်းသာမှု သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဂျီဒီပီထက်၊ အဆများ စွာ ပို၍ များ နိုင်ခြေ ရှိမည် ။

အိုင်ဒီယာတွေ ဘယ်ကရ

လူတစ်ဦး၏ ကြွယ်ဝချမ်းသာမှု နှင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဂျီဒီပီကို အဆက်အစပ်ပြု

စဉ်းစား ကြည့်ရာမှာ လူ့ဉာဏ်၏ ကြီးစိုးမှု ဖြုတ်ချခံရသော (စက်ဉာဏ်က အထွတ်အထိပ်ရောက်လာသော ကာလ) တွင် ၊ ကော်ပိုရေးရှင်းတို့၏ ဝင်ငွေ (corporate revenue) နှင့် နိုင်ငံ၏ ဝင်ငွေ (ဂျီဒီပီ) တို့၏ အဆက်အစပ်ကိုလည်း လေ့လာကြည့်သည်။ စက်ဉာဏ်အထွတ်အထိပ်ခေတ်တွင် ဂျီဒီပီပို၍ အရေးကြီးသလား၊ (သို့တည်းမဟုတ်) ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေက အရေးကြီးသလားဆိုပြီး အချေအတင် ဆွေးနွေးမှု ပေါ်သည်။

ဂျီဒီပီသည် အစိုးရနှင့် အများဆုံးသက်ဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရ၏ ကဏ္ဍကို ဆန်းစစ်ကြည့်၊ အစိုးရသည် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ချမှတ်ပေးရသော အလုပ်ကို လုပ်သည်။ အစိုးရက ချမှတ်ပေးသော ပန်းတိုင်တို့ကို၊ ကော်ပိုရေးရှင်းတို့က အလုပ်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ပေးသည် ဟု သုံးသပ်သည်။

ယခုခေတ်တွင် ယိုယွင်းနေသော အနေအထားတို့ကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန်၊ ငွေတွေ အများကြီးလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဤငွေတို့ကို ဘယ်ကအများဆုံးရမလဲဟု မေးစရာပေါ်သည်။ အစိုးရဆီက အများဆုံးရမလား (သို့တည်းမဟုတ်) ကော်ပိုရေးရှင်းတို့ထံမှ အများဆုံးရမှာလား။ ဥပမာ၊ ရာသီဥတုကိုပြင်ဆင်ရန်အလို့ငှာ ကားအမျိုးအစားတွေ၊ သစ်တွေလိုသည်။ စွမ်းအင် ပါဝါအသစ်တွေလိုသည်။ အဆောက်အအုံ ဗိသုကာအသစ်တွေလိုသည်။ ယင်းမှာ အိုင်ဒီယာ အသစ်တွေလိုခြင်းကို ပြသည်။ ဤအိုင်ဒီယာအသစ်တို့ကို ဘယ်ကရမလဲ။ အစိုးရထံမှ ရမှာလား။ ကော်ပိုရေးရှင်းထံမှ ရမှာလား။ ဤမေးခွန်းသည် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်လှစ်မည်။

အဓိကဇာတ်လမ်းနှင့် ဇာတ်ဝင်ခန်းငယ်တို့ကလူ့အသိဉာဏ်စိုးမိုးမှု ကို ဖယ်ရှားခြင်း

ဇာတ်ကြီးနှင့် ဇာတ်ငယ်

၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်လိုလျှင်၊ အခြင်းအရာတို့၏ အချိတ်အဆက် အနေအထားကို အရွှေ့အပြောင်းပြုလုပ်ရန်လိုသည်။ စင်စစ် မိမိက

မရွှေ့မပြောင်းပေမယ့်လည်း၊ အခြင်းအရာတို့က သူ့ဘာသာသူ ရွှေ့ပြောင်းကြပြီ။ ဥပမာ စီးပွားရေး နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အချိတ်အဆက်ကိုကြည့်။ မူလက ကြည့်ပုံနှင့် ယခု ၂၁ ရာစုနှစ် ၌ ကြည့်ပုံတို့၊ ပြောင်းပြန်လို ဖြစ်သွားသည်။

ဘောဂဗေဒပညာရှင်တို့သည် လူသားရေး ရောက်စွတို့တွင် ၊ စီးပွားရေး ကို ဗဟိုနေရာတွင် ထားသည်။ ရှုပ်ထွေးလှသော လူသားအရေး အခင်းတို့၌ စီးပွားရေး သည် ဗဟိုအချက်အချာကျ သည်ဟု ယူဆခြင်း ဖြစ်သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုမူ ဘေးအစွန်အဖျားသို့ ပို့သည်။ စီးပွားရေး က ဗဟို (central) ဖြစ်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်က အဖျား (peripheral) အဖြစ် တွဲ ချိတ်သည်။

ဇာတ်စကားနှင့် ပြောလျှင် စီးပွားရေး သည် အဓိကဇာတ်လမ်း ဖြစ်၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် က ဤအဓိကဇာတ်လမ်း၏ ဇာတ်ဝင်ခန်းငယ်မျှသာ ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေး က အဓိကဇာတ်ကောင်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်က အရံဇာတ်ရုပ်လို့လည်း ပြောလိုရသည်။ သို့သော် ယခု ပြောင်းပြန်ထား လိုက်ရပြီ။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သည် အဓိကဇာတ်လမ်းကြီး၊ စီးပွားရေး က ဇာတ်ဝင်ခန်းငယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်က အဓိကဇာတ်ကောင်၊ စီးပွားရေး က ဇာတ်ပို့၊ ဇာတ်ရံ။

လိုက်ဖ်စတိုင်ကြွယ်ဝမှု

စီးပွားရေး နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို အနေအထား ပြောင်းပြန်ရွှေ့စဉ်းစားရသည်မှာ ၊ ဧရာမ အကြောင်းတရားကြီးငယ်တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ၂၁ ရာစုနှစ် ကို တစ်ဖက်စွန်းရောက်မှု တို့က လွှမ်းမိုးထားမည် ဖြစ်၍ ၊ တစ်ဖက်စွန်းရောက်မှု တို့၏ ရာစုနှစ် (century of extremes) ဟု သတ်မှတ်သည်။ ဤတစ်ဖက်စွန်းရောက်မှု တို့ထဲတွင် ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှု နှင့် ၊ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်ထက် အဆပေါင်း ထရီလီယံခန့် သာလွန်လာသော ဖြစ်ထွန်းမှု ကြီးတို့လည်း ပါဝင်သည်။

ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု အကြောင်းကို သုတေသနတွေ အများ ကြီးပြုလုပ်ကြသည်။ ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လာမှု သည် သဘာဝအလျောက် ပူဇွန်ရမည် အချိန် ဖြစ်၍

ပူဇွန်ခြင်းအပြင်၊ လူသား၏ ပယောဂတို့ကြောင့် ပူဇွန်ရခြင်းတို့ ပေါင်းစပ်မိနေသည်။ သဘာဝတွင် ကွပ်ကဲမှု ယန္တရားစနစ်ရှိသည်။ ယခု ကွပ်ကဲမှု ယန္တရားစနစ်သည် ယိုယွင်းနေပြီ။ ဤသို့ ယိုယွင်းသဖြင့် သဘာဝ၏ ဂေဟစနစ်လည်း ပျက်စီးနေပြီ။

သို့ဖြင့် အလွန်တွက်ချက်အားကောင်းသော စူပါကွန်ပျူတာကြီးတို့ဖြင့် မော်ဒယ်လ်တွေ ဆွဲပြီး တွက်ကြည့်ရာ၊ လာမည့် ၂၀ အတွင်း ၌ ပြင်ဆင်စရာရှိသည်တို့ကို မပြင်ဆင်လျှင်၊ ကမ္ဘာကြီး ၏ ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှု ကို ဘယ်လိုမှကောင်းအောင် ပြင်ဆင်နိုင်တော့မည် မဟုတ်ကြောင်း တွေ့နေရသည်။ ဤမျှ အရေးကြီးသော ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု သည်၊ လူသားရေး ရာကိစ္စတို့၌ ဗဟို အလယ်ရောက်နေမည် မှာ ဓမ္မတာ ဖြစ်သည်။ လူသားရေး ရာနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ၂၁ ရာစုနှစ် ကံကြမ္မာသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု အခြေအနေပေါ်တွင် အများကြီးမှီတည်သည်။

တစ်ဖက်၌ လူတို့သည် ကြွယ်ဝချမ်းသာလာကြသည်။ ယခင်က ကြွယ်ဝချမ်းသာမှု ကို စီးပွားရေး ပေတံတို့ဖြင့် တိုင်းသည်။ ယခု လူသားတို့၏ ကြွယ်ဝချမ်းသာမှု ကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပေတံတို့ဖြင့် တိုင်းထွာသည်။ ၎င်းကို Ecoaffluence ဟု ခေါ်သည်။ အီကိုကြွယ်ဝချမ်းသာမှု ဆိုသည်မှာ လိုက်ဖက်စတိုင်မျိုးစုံပေါ်သည်။ ဤလိုက်ဖက်စတိုင်မျိုးစုံတို့သည် ပျော်ရွှင်စရာကောင်းသည်။ စိုလည်းစိုပြည်သည်။ သို့သော် ဤလိုက်ဖက်စတိုင်တို့သည်၊ သဘာဝကို ဘေးအန္တရာယ် မပြုရပေ။ ဤသို့ အီကိုကြွယ်ဝချမ်းသာမှု ကို ပန်းတိုင်အဖြစ် ထားရှိခြင်းကပင်၊ အီကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဗဟိုနေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းရကြောင်း ပြသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု နှင့် လူသားဉာဏ်ထက်ပိုကောင်းလာသော စက်ဉာဏ်တွေ ပေါ်လာခြင်းကြောင့် ၊ ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပြောင်းလဲသွားပုံကို နားလည်ရန် ဖြစ်သည်။

၂၁ ရာစုကို ပုံပြာဂရပ်နှစ် မျိုးဖြင့် အနက်ဖွင့်ခြင်း

လူလုပ်အရင်းအနှီးနှင့် သဘာဝအရင်းအနှီး

၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် The Meaning of the 21 st Century အကြောင်း ကျမ်းစာအုပ်ရေး သူ ဂျိမ်းမာတင်က၊ အရင်းအနှီးနှစ် မျိုးအကြောင်းကို ရှင်းပြသည်။ ပထမအရင်း အနှီးသည် လူက ဖန်တီးယူသော အရင်းအနှီး Human-made Capital ဖြစ်၍ ၊ ဒုတိယအရင်းအနှီး သည် သဘာဝကပေးသော အရင်းအနှီး Natural Capital ဖြစ်သည်။ လူက ဖန်တီးယူသော အရင်း အနှီးတို့ကို ဘီဇနက်အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် စီမံခန့်ခွဲသည်။

သို့ဖြင့် ဘီဇနက်အဖွဲ့အစည်းများ ဆင့်ကဲ ဖြစ်ပေါ်ပုံ အီဗော်လူးရှင်းတရားကို၊ လေ့လာ သည်။ ဤအီဗော်လူးရှင်း၏ နောက်ဆုံးအဆင့်တွင် လူက ဖန်တီးသော အရင်းအနှီးတို့ကို ကော်ပိုရေးရှင်းပုံစံဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ယုံကြည်စွာ အပ်နှံမှု ဖြင့် ဖြစ်စေ စီမံခန့်ခွဲကြသည်။ Corporation or Trust ဟု ခေါ်သည်။ များ စွာ သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဖန် (investment funds) တို့ကို (trust Law) ဖြင့် စီမံခန့်ခွဲကြသည်။

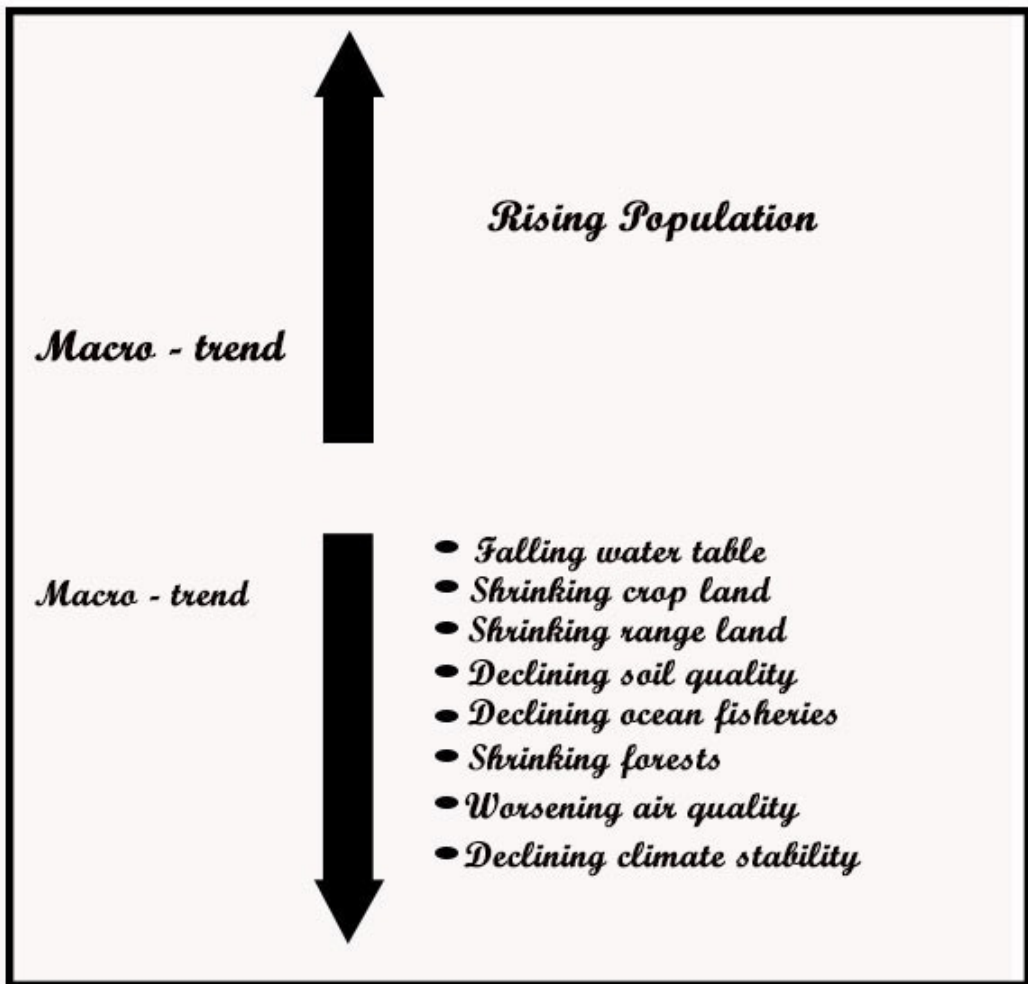
သဘာဝကပေးသော အရင်းအနှီးဆိုသည်မှာ သဘာဝရင်းမြစ်အားလုံးကို ဆိုလိုသည်။ ရေ၊ လေ၊ ရေနံ၊ သဘာဝသတ္တုပစ္စည်း၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ ကျောက်မီးသွေး၊ သစ်တော၊ မြက်ခင်း၊ စိမ့်မြေ၊ မြစ်ဝ၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာစသည့် သက်ဝင်စနစ်အားလုံးပါဝင်သည်။ လူလုပ်အရင်းအနှီး သည် လူတို့က ဖန်တီးထားခြင်း ဖြစ်၍ ၊ သဘာဝအရင်းအနှီးသည် ဤသို့ မဟုတ်ပေ။ ပြန်လည် အသုံးမပြုနိုင်။ Non-reneable အသစ်ပြန်လုပ်လို့ မရ။ ထို့ကြောင့် ကုန်ခန်းတတ်သည်။

လူဦးရေနှင့် မက်ခရိုတစ်ပါး

ဂျိမ်းမာတင်က လူဦးရေနှင့် သဘာဝအရင်းအနှီးတို့အချိုးကို တွက်ပြသည်။ တစ်ခုစီ၏ တိမ်းညွတ်ချက်ကို ထောက်ပြသည်။ တိမ်းညွတ်ချက် နှစ် ခုစလုံးအတွက် စနစ်တစ်ခုလုံး အကျုံး ဝင်အောင် အခြေခံထား၍ တွက်ပြသဖြင့် ၊ ဤတိမ်းညွတ်ချက်နှစ် ခုစလုံးကို Macro Trends မက် ခရိုတိမ်းညွတ်ချက်ဟု ခေါ်သည်။ သို့သော်

ဤတိမ်းညွတ်ချက်နှစ် ခု၏ လားရှိုးတည်ရာတို့သည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဆီသို့ ရွေ့နေသည်။

လူဦးရေသည် အတက်ဘက်ပြုနေသည်။ တိုးပွားနေသည်။ ထို့ကြောင့်
လူဦးရေဆိုင်ရာ မက်ခရိုတိမ်းညွတ်ချက်ကမူ အကျဘက်မြားပြုနေသည်။
လျှော့ပါးကုန်ခန်းလာခြင်းကို ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် ပုံကားချပ် (၁) ဖြင့် ဤသို့ ပြနိုင်သည်။

ပုံကားချပ် (၁) လူဦးရေနှင့်သဘာဝအရင်းအနှီး *Macro - Trend*

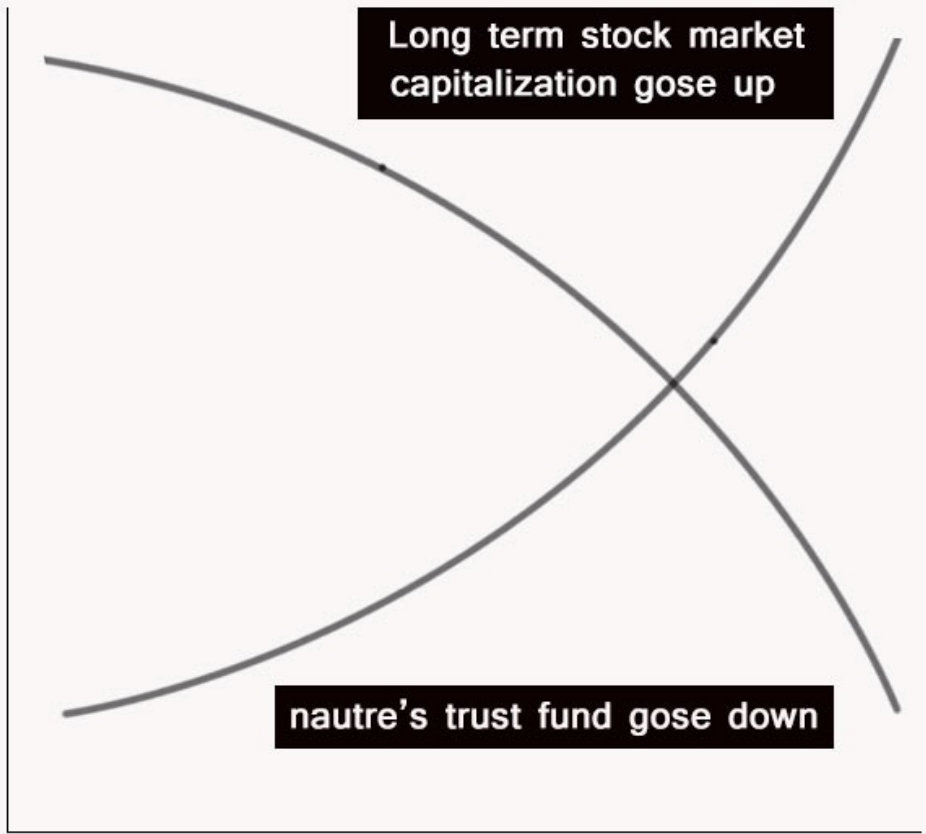
ပြန်လည်သစ်ခြင်းနှင့် အစားထိုးခြင်း

ဖော်ပြပါပုံကားချပ် (၁) အတိုင်းဆိုလျှင် လူဦးရေ တိမ်းညွတ်ချက်သည် အတက်ဘက်ပြု၍ ၊ သဘာဝအရင်းအနှီးတိမ်းညွတ်ချက်သည် အကျဘက် ယိုင်နေသည်။

သဘာဝအရင်းအနှီး၌ လည်း နှစ် မျိုးပါဝင်သည်။ ကုန်ပစ္စည်း (commodities) နှင့် ဝန်ဆောင်မှု (services) တို့ဖြစ်သည်။ သဘာဝကုန်ပစ္စည်းနှင့် သဘာဝဝန်ဆောင်မှု တို့ ဖြစ်ကြသည်။ လေ၊ ရေ၊ ရေနံ၊ ကျောက်မီးသွေး၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ ငါး စသည်တို့သည် ကုန်ပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြသည်။ အသက်ရှူလိုရသော ၊ သဘာဝကို ထိန်းသိမ်းပေးသော ၊ စိုက်ခင်းများ ၊ စိမ်းလန်းစိုပြည်အောင် ထိန်းသိမ်းပေးသော ပတ်ဝန်းကျင် လေ၊ ရေတို့သည် သဘာဝကပေးသော ဝန်ဆောင်မှု တို့ဖြစ်ကြသည်။

မြေဩဇာကောင်းကောင်း ထိန်းသိမ်းပေးသော ပိုးမွှားများ ၊ လေထဲ ရေထဲမျောပါသော ပိုးမွှားများ စသည်တို့သည်၊ သဘာဝဝန်ဆောင်မှု တို့ဖြစ်ကြကုန်သည်။ သဘာဝပစ္စည်းနှင့် သဘာဝ ဝန်ဆောင်မှု တို့သည်၊ များ စွာ သော ကိစ္စတို့၌ ပြန်လည်မဆန်းသစ်နိုင်စေကာမူ (non-renewable ဖြစ်ကြစေကာမူ)၊ အစားထိုးသည်။ ဥပမာ ရေနံကုန်ခန်းလျှင် အစားထိုးလောင်စာဆီ၊ သံရိုင်းများ ကုန်ခန်းလျှင် ဓာတုပစ္စည်းတို့ဖြင့် အစားထိုးလာနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် နေရောင် ခြည်၊ လေ၊ ရေ တို့ကိုမူ အစားမထိုးနိုင်ပေ။ တွေ့ရှိထားသော အချက်မှာ (၁) သဘာဝပစ္စည်းတို့အတွက် အစားထိုး စရာများ ပေါ်နိုင်သော လည်း (၂) သဘာဝဝန်ဆောင်မှု (service provided by nature) ကိုမူ၊ အစားထိုးရန် ရှာမတွေ့ ဟု ဆိုသည်။

သို့ဖြင့် လူသားကဖန်တီးသော အရင်းအနှီးတွင် ၊ အရင်းအနှီးများ အလွန်အမင်းတိုးပွား လာသလောက် သဘာဝအရင်းအနှီးခေါ် ထရပ်စ်ဖန်သည် လျော့နည်း ကျဆင်းလာသည်။ ဤ အရင်းအနှီးနှစ် ခု၏ ဆက်စပ်မှု အနေအထားကို ပုံကားချပ် (၂) ဖြင့် ရှိမ်းမာတင်က ရေး ဆွဲပြသည်။

ပုံကားချပ် (၂) လူဖန်တီးသောအရင်းအနှီးနှင့်သဘာဝအရင်းအနှီး

သို့ဖြင့် ပုံကားချပ်နှစ် ချပ်က ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ စိန်ခေါ်မှု တို့ကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြသည်။ ၂၁ ရာစုနှစ် စိန်ခေါ်မှု တို့ကို နားလည်ခြင်းသည်ပင် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ရာရောက် သည်ဟု ရှိမ်းမာတင်က ထောက်ပြသည်။

လီဗာဖက်တာနှင့် အတူ ဖိုထိုးကြမ်းလာခြင်း

နန်းချ

၂၁ ရာစုနှစ် တွင် တက္ကနိုလိုဂျီနှင့် အိုင်ဒီယာတို့သည် တောင်ပေါ်မှ ရေခဲတုံးများ ၊ ကျောက်တုံးများ ပြိုသလို တစ်ဟုန်ထိုးအံ့ဖွယ်ဆင်းကျလာမည် ။ avalanche of technologies ဟု ခေါ်သည်။ သို့ဖြင့် သမိုင်းတွင် မကြုံဖူးသော ရောမအပြောင်းအလဲကြီးတွေ ဖြစ်ထွန်းမည် ။ တော် လှန်ရေး အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်မည် ။ မဟာတိမ်းညွတ်ချက်ကြီးတွေ (mega-trends) ဖြစ်မည် ။ ဖြစ်လည်း ဖြစ်နေသည်။

ဤရောမအပြောင်းအလဲကြီးတို့ထဲတွင် စက်ဉာဏ် (ကွန်ပျူတာစူပါဉာဏ်) တို့က၊ လူ့ဉာဏ် ထက် အဆမတန်ပို၍ ဉာဏ်ကောင်းသွားသည့်အချက်လည်းပါသည်။ စက်ဉာဏ်က လူ့ဉာဏ်၏ စိုးမိုးမှု ကို နန်းချပစ်လိုက်ပြီ။ သို့သော် လူ့ဉာဏ်နှင့် စက်ဉာဏ်တို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့စည်း၍ ၊ မီဂါပြဿ နာ ကြီးတို့ကို ဖြေရှင်းနိုင်ကြရန် ကြိုးပမ်းကြရတော့မည် ။

လီဗာကိတာ

အပြောင်းအလဲကြီးတို့ကို အံ့ဖွယ် ဖြစ်စေသော အကြောင်းတရားတို့ထဲ၌ ၊ လီဗာဖက်တာ (Leverage factor) ကလည်း တစ်ပါးအဖြစ် ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ပါဝင်သည်။ Leverage ကို အင်္ဂလိပ်-မြန်မာအဘိဓာန်အနက်၌ ကုတ်အား၊ ကော်အားဟု အနက်ဟောထားသည်။ Lever မှ လာသော စကား ဖြစ်၍ လည်း မော်တော် ကားလီဗာအနက်ဖြင့် သုံးသည်။ အရှိန်မြန်အောင် တွန်းသော အရာဟု ပြောလိုရသည်။

စီးပွားရေး ပညာအဘိဓာန်၌ မူ တစ်မျိုးအဓိပ္ပာယ်ဟောသည်။ (၂) ချေးငှား၍ ပရောဂျက် တစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော်သည်။ ဤပရောဂျက်မှရရှိသည့်အမြတ်သည် ချေးငှားသည့် စရိတ်ထက်ပိုသည်။ (၂) Leverage beta ဆိုသည်မှာ ဈေးကွက်၏ အတက်အကျဖောက်ပြန်မှု နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်၍ ၊ အမြတ်အစွန်းကိုတွက်သော တွက်နည်း ဖြစ်သည်။ (၃) Leveraged buy-out ဆိုသည်မှာ ကုမ္ပဏီတစ်ခုကို ဝယ်ယူသိမ်းပိုက်ရာ၌ ငွေချေးပြီးဝယ်သည့်သဘော ဖြစ်သည်။ အချို့ကိစ္စတို့၌ ဝယ်ယူသိမ်းပိုက်သည့်ကုမ္ပဏီအပြင်၊ သိမ်းပိုက်ခံကုမ္ပဏီတို့မှ အက်ဆက်တို့ကိုပါ အပေါင်ထား၍ သိမ်းပိုက်သည်။

အီကွီတီရှယ်ယာအနည်းငယ်ကိုသာ ပရိုက်ဗိတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့ လက်ထဲ ချန်ထားသည်။ Leveraged company ဆိုသည်မှာ ၊ ကုမ္ပဏီ၏ အရင်းအနှီးဖွဲ့စည်းပုံတွင် ချေးငွေအရင်းအနှီးက ပိုများ ခြင်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ Leveraged Lease ဆိုသည်မှာ ၊ ငှားရမ်းသူ သည် အများ ဆုံးငွေချေးငှား၍ အက်ဆက်ကိုရယူခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘဏ်တို့မှ ငွေချေး၍ အက်ဆက် များ ဝယ်ယူခြင်းသဘော ဖြစ်သည်။ Leveraged shares ဆိုသည်မှာ ရှယ်ယာတို့ကို အပေါင်ထား ခြင်းကိုခေါ်သည်။

အာဒီမီးဒီးကြုံး ဝါးသံ

ယခုရေး မည့် လီဗာဂျာနယ်တာ (Leverage factors) တို့မှာ စီးပွားရေး သည် အဘိဓာန်က ဟောသော အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် မဆိုင်ပေ။ သီးခြားအဓိပ္ပာယ်၊ အထူးအဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ ဤ အချက်ပေါ်အောင် သိပ္ပံပညာ၏ ဖခင်ကြီးဟု နာမည် ကြီးသော ၊ အာဒီမီးဒီး၏ ဆိုစကားတစ်ပုဒ်ကို ကိုးကားသည်။ အာဒီမီးဒီးက ‘ကျုပ်ကို ခပ်ကြီးကြီးလီဗာတစ်ခုသာ ပေးပါ။ ကျုပ် ဤကမ္ဘာကြီးကို ရွှေ့ပစ် လှုပ်ပစ်နိုင်သည်’ ဟု ကြုံး ဝါးဖူးသည်။ လီဗာတံတစ်ခုဖြင့် ကမ္ဘာမြေကြီးကိုပင် ရွှေ့ပစ်နိုင် သည်ဟု ဆိုခြင်းမှာ ကြွားလွန်းသည်ဟု ထင်စရာရှိသည်။

သို့သော် အာဒီမီးဒီး၏ ပြောစကားသည်၊ ယခုအခါ

အလွန်အဓိပ္ပာယ်ရှိနေသည်။ သေးသေးမွှားမွှား ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ရပ်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ (သို့ တည်းမဟုတ်) ယခုစည်းမျဉ်းတို့တွင် ခပ်ငယ်ငယ် ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ထူထပ်ကြီးမားသော ရလဒ်တို့ကို ရရှိစေနိုင်သည့်သဘော ပေါ်လာသည်။ အငယ်စားဆောင်ရွက်မှု (small action)၊ (သို့ တည်းမဟုတ်) အငယ်စား ပြောင်းလဲမှု (minor change) ဖြင့် ၊ အကြီးစား ရောမရလဒ် (massive outcome) ကို ပေါ်စေနိုင် သည်။ ယင်းကို လီဗာရေ့နှံ့ဖက်တာဟု ခေါ်ဆိုသည်။ ၂၁ ရာစုနှစ် တွင် ဖြစ်ထွန်းသော ရောမ ပြောင်းလဲမှု ကြီးအချို့သည်၊ ၂၁ ရာစုနှစ် တွင် ဖြစ်ထွန်းသော ရောမပြောင်းလဲမှု ကြီးအချို့ သည်၊ ခပ်ငယ်ငယ်ဆောင်ရွက်မှု နှင့် ခပ်ငယ်ငယ်ပြောင်းလဲမှု တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဥပမာအနေဖြင့် ဓာတုဗေဒ၌ ဓာတ်ကူတစ်စက်သည် ကြီးမားသော

ဓာတုတုံ့ပြန်မှု တို့ကို မွေးထုတ်သည့်ပုံစံမျိုး ပြနိုင်သည်။ လူ့ခန္ဓာကိုယ်ထဲ ထိုးဆေးတစ်မျိုး အနည်းငယ်ထိုးပေးရုံဖြင့် ၊ ကိုယ်ခံအား တအားမြင့်တက်သွားသည်။ တိမ်းညွတ်ချက်အတော် များများ တွင် လီဗာဖက်တာတို့ ပါဝင်နေလေရာ၊ ဤဖက်တာတို့ကို အသုံးပြုလျှင် ဘေးအန္တရာယ်တွေ လျော့ပါးသွားနိုင်သည်။ အံ့ဖွယ် ဥပမာတစ်ခုမှာ ဆင်းရဲသော နိုင်ငံတို့၌ အမျိုးသမီးများ စာဖတ်တတ်သွားသည့်အတွက် သူတို့၏ ကလေးမွေးနှုန်း လျော့နည်းသွားသည်။ စရိတ်မကြီးသော အဖြေတို့ဖြင့် အံ့ဩစရာရလဒ် တွေ ရရှိနိုင်သည်။

မမျှော်လင့်

ရောမအင်ပါယာခေတ်၌ တိရစ္ဆာန်တို့ကို မြက်ခြောက်မကျွေးပေ။

မြေထဲပင်လယ်ပိုင်း၌ မြက်စိမ်းတို့က အရမ်းပေါပေါများများ ပေါက်ရောက်နေသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ အမှော င်ခေတ်၌ မြက်ခြောက်တို့ကို အသုံးပြုလာသည်။ မြက်ခြောက်ဆိုသည်မှာ အလွယ်တကူရနိုင်သော ပစ္စည်း ဖြစ်၍ ၊ ဥရောပမြောက်ပိုင်းတွင် မြက်ခြောက်ကိုသုံးရမှန်း သိလိုက်ရာမှ ကျွဲ နွားတွေ အများ ကြီး မွေးကြသည်။ လန်ဒန်သည်ပင် မြက်ခြောက်ကျွေး၍ ကျွဲ နွားမွေးမြူခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ယင်းမှာ ခပ်ငယ်ငယ်ဆောင်ရွက်မှု ဖြင့် ၊ အံ့ဖွယ်ရလဒ် ဖြစ်ပေါ်သော အကျိုး (လီဗာရေ့ချိဖက်တာ) ကို ပြသည်။ လီဗာဖက်တာဟု အတိုဆိုနိုင်သည်။ လီဗာဖက်တာ၌ အကောင်းအကျိုးပြုမှု ရှိသလို အဆိုးအကျိုးပြုမှု လည်းရှိသည်။ အချို့လီဗာဖက်တာတို့သည် မမျှော်လင့်ဘဲ ဖြစ်ပေါ်သည်။ ဥပမာ အင်တာနက်ဝက်ဘ်ဆိုက်ဒ်ဆော့ဖ်ဝဲ world wide web သည် ပေါ်ပေါက်လာလိမ့်မည် ဟု မမျှော် လင့်ခဲ့ကြပေ။ ပေါ်လာတော့လည်း၊ အလွန်စရိတ်သက်သာစွာ ဖြင့် အီးကော်မတ်စ်တို့ကို ဆောင် ရွက်နိုင်သည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးချိတ်ဆက်မှု ကို ချက်ချင်း အလျင်အမြန် ပြုလုပ်နိုင်ကြသည်။

ဖိုထိုးကြမ်း

၂၁ ရာစုနှစ် တွင် တက္ကနိုလိုဂျီတွေ တစ်ဟုန်ထိုးထွန်းကားလာသည့်အတွက်၊

အိုင်ဒီယာ တို့သည်လည်း အဆုံးမရှိပေါ်လာသည်။ ဤအိုင်ဒီယာတို့ကို လက်တွေ့

စမ်းသပ်ကြည့်ကြသည်။ ယခင်က အိုင်ဒီယာတို့ကို အစိုးရနှင့် အဖွဲ့အစည်းတို့ကသာ စမ်းသပ်ခဲ့သည်။ ယခု ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးချင်းကလည်း အိုင်ဒီယာတို့ကို စမ်းသပ်ကြည့်ကြသည်။ ဤသို့ အိုင်ဒီယာတို့ကို လုံးဝကွင်းထဲမှ ဖယ်၍ ဖိုထိုး (စမ်းသပ်) ကြည့်ရာ၌ လည်း၊ နနပျော့ပျော့ မစမ်းသပ်ကြပေ။ မီးပြင်း အရမ်းတိုက်ပြီး ဖိုထိုးသည်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် စမ်းသပ်သည်။

၉/၁၁ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှု ၊ အသေခံပုံးဖောက်မှု တို့သည် အိုင်ဒီယာတို့ကို၊ ခပ်ကြမ်းကြမ်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် စမ်းသပ်ကြည့်သည့်သဘောတို့ကို ပြသည်။ အာဒီမီဒီးက လီဗာတံတစ်ချောင်းဖြင့် ကမ္ဘာကြီးကိုရွှေ့သည်။ ယခု အိုင်ဒီယာ လက်ကိုင်တပ်သူတို့က၊ အိုင်ဒီယာ တို့ကို လုံခြုံစိတ်ထား၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ခပ်ကြမ်းကြမ်းစမ်းသပ်ကြည့်သည်။ ထို့ကြောင့် ၂၁ ရာစုနှစ် ၌ အံ့အားသင့်စရာတွေ ပြည့်နှက်နေမည် ၊ full of surprises ဟု ဆိုသည်။

တကျွတ်ကျွတ် တကျွံကျွံ ရုရှားရှုလေး၌ ကံစမ်းခြင်း

ဘာလင်တံတိုင်းကြီးဖြူကျအပြီး၌ အဆိုစကားတစ်ခု ရေပန်းစားသည်။ ဤစကားမှာ တံတိုင်းမဲ့ကမ္ဘာကြီး၊ တည်ဆောက်လော့ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ တံတိုင်းတွေ မရှိသော ကမ္ဘာကြီးကို တည်ဆောက်ရန်ဟု ဆိုသော အခါ၊ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလားဟု သံသယဝင်ကြသည်။ လူသားစွမ်းရည်ကို လျှော့တွက်သလို ဖြစ်ခဲ့သည်။ သိပ်မကြာပါပေ။ အင်တာနက်ပေါ်သည်။ အင်တာနက်သည် နံရံ တံတိုင်းတို့ကို ဖြိုချခြင်းမရှိသော် လည်း နံရံတံတိုင်းတို့ကိုဖြတ်ဖောက်ပြီး ခရီးသွားနိုင်သည်။ နံရံ တံတိုင်းသည် အပေါက်အပြဲတို့နှင့် ဖြစ်ကုန်သည်။ ဤအပေါက်အပြဲတို့ကို ဖာထေးနိုင်စွမ်းမရှိပေ။ ပြိုသည့်တံတိုင်းဖြို၊ မဖြိုလည်း အပေါက်အပြဲတွေ နှင့် ဖြစ်ကုန်သည်။

တစ်ပေါက်ဖာလျှင်၊ အခြားအပေါက်တွေ ဖောက်ပြီး အင်တာနက်က ထွက်သည်။ ဖာမဆုံ ဖောက်မဆုံ။ နောက်ဆုံး၌ တံတိုင်းအပေါက်ဖာသူတွေ လက်မြှောက်ရသည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ထွန်း မှု သည် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ စိန်ခေါ်မှု တို့ကို ထင်ဟပ်ခြင်း ဖြစ်၍ ဤစိန်ခေါ်မှု

တို့အကြောင်း နားလည်လျှင် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်သည်ဟု ကျမ်းရှင်
ဂျိမ်းမာတင် ဆိုသည်။

၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် နားလည်လိုလျှင် ၂၁ ရာစုနှစ် အတွင်း ၌
ဖြစ်ပေါ်နိုင်ဖွယ် ရှိသော စိန်ခေါ်မှု တို့ကို ဖော်ထုတ်နားလည်ရန် လိုသည်။ စိန်ခေါ်မှု
တို့ကိုလည်း ငယ်ငယ်တွေ မဟုတ်။ စူပါတန်းဝင်တွေ ဖြစ်မည် ။ ဤစိန်ခေါ်မှု တို့ကို
လေ့လာ၍ တိမ်းညွှတ်ချက်တို့ကို ဖော်ထုတ် ကြည့်နိုင်ရမည် ။ ဤတိမ်းညွှတ်ချက်တို့ကလည်း
မဟာတန်းဝင်အကြီးကြီးတွေ ဖြစ်မည် ။ ဤသို့ကြည့်လျှင် ၂၁ ရာစုနှစ် သည်
တစ်ဖက်စွန်းရောက်ခြင်းတွေ စိုးမိုးသော ရာစုနှစ် ဖြစ်မည် ။ century of extremes ဟု
ခေါ်သည်။

ငါးဆယ်စီ

အင်တာနက်အကြောင်းကို ရည်ညွှန်းသည်မှာ ၂၁ ရာစုနှစ် ၌ ဖြစ်ထွန်းသော
အံ့မခန်း တက္ကနိုလိုဂျီ သစ်ဆန်းမှု တို့အကြောင်းကို ပြောပြလို၍ ဖြစ်သည်။ တက္ကနိုလိုဂျီ
အံ့မခန်း ဖြစ်ထွန်း မှု တို့သည် ၂၁ ရာစုနှစ် ထဲ၌ တောင်ပေါ်မှ ရေခဲတုံးများ ၊ ကျောက်တုံးများ
တစ်ဟုန်ထိုးလျှောကျ သည့် ပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်သည်။ ယင်းကို technology avalanche ဟု
ခေါ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်ထွန်းလာ သဖြင့် အချို့ တက္ကနိုလိုဂျီတို့သည် လူသားကို ကောင်းကျ
းပေး၍ ၊ အချို့တက္ကနိုလိုဂျီတို့သည် ဆိုးကျိုးပေးသည်။

ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု ကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သော တက္ကနိုလိုဂျီတို့သည်
လူသားအတွက် အကျိုး ရှိသော် လည်း လူတွေ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သေစေနိုင်သော
လက်နက်မျိုးတို့ကို ထုတ်လုပ်နိုင် သော တက္ကနိုလိုဂျီ (ဥပမာ၊ နျူကလီးယားလက်နက်
တက္ကနိုလိုဂျီ) တို့သည် လူ့ယဉ်ကျေးမှု ကို ဖျက်ဆီးနိုင်သည်။ မကောင်းဆိုးဝါးဟု ဆိုနိုင်သည်။
သို့ဖြင့် ကောင်းကျိုးနှင့် ဆိုးကျိုး တစ်ဝက်စီ မျှနေသဖြင့် ခေတ်လူ (homo sapiens) ၏
အလေးသားမှု သည်၊ ငါးဆယ်စီထက် မပိုနိုင်ပါဟု သုခမိန်တစ်ဦး ခန့်မှန်းထားဖူးသည်။

တက္ကနိုလိုဂျီဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု တို့သည်၊ အကောင်းအဆိုး ထက်ဝက်စီမျှ၍

ပေါ်လာလျှင် ခေတ်လူက ရှင်သန်နိုင်မည် ။ သို့သော် လူ့ယဉ်ကျေးမှု (civilization) ကမူ ရှင်သန်နိုင်ချင်မှ ရှင်သန်နိုင်မည် ။ ထို့ကြောင့် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ ရောမစိန်ခေါ်မှု ကြီးသည် ရေခဲတုံး၊ ကျောက်တုံးများ ပြိုကျသလို ပြိုကျသော တက္ကနိုလိုဂျီတို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊ အသို့ လေ့လာ မည် နည်းဟူသော ပြဿ နာ ဖြစ်မည် ။ အံ့မခန်းဖွံ့ဖြိုး ဆန်းသစ်လာသော တက္ကနိုလိုဂျီတို့အား စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေး သည် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ ကြီးကျယ်အခမ်းနားဆုံး စိန်ခေါ်မှု ကြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မည် ။

ရုရှားရူလေးနှင့် ဗီဇ

အံ့မခန်းတက္ကနိုလိုဂျီအသစ်တွေ တွေ ရှိလာမည် ။ အလွန်အံ့ဩစရာတွေ ပေါ်မည် ။ တစ်ဖက်စွန်းရောက်မှု တွေ ပေါ်မည် ။ ထို့ကြောင့် ပြဿ နာမှာ လူသား၏ တွေ ရှိသမျှအသစ် တက္ကနိုလိုဂျီတို့သည်၊ ခေတ်လူ၏ ဖြစ်တည်မှု ကို တည်တံ့စေလိမ့်မည် ။ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေ လိမ့်မည် ဟု အာမခံနိုင်ပါမည် လောဟူ၍ မေးခွန်းပေါ်သည်။ တက္ကနိုလိုဂျီဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု တို့သည် အကောင်းနှင့် အဆိုး တစ်ဝက်စီ ဖြစ်နေလျှင် ခေတ်လူ၏ ဖြစ်တည်မှု သည် အဆိုးဘက်ယိုင်သွားနိုင် သည်။ ရုရှားရူလေး (Russia roulette) ဌ် ကံစမ်းရသလို ဖြစ်နိုင်သည်။

ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ၊ ဂျိမ်းမာတင်က သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ သဘာဝဗီဇကို ဂရုစိုက်ရန် သတိပေးသည်။ Lemmings ဆိုသည်မှာ ၊ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းမှ သတ္တဝါတစ်မျိုး ဖြစ်၍ အစာရှာရန် တစ်ကောင်းနှင့် တစ်ကောင် တန်းစီသွားကြသည်။ ရှေ့မှသွားသော ခေါင်းဆောင်နောက် ကျန် အကောင်တို့က လိုက်ကြသည်။ အစာတွေ မည် ဟု ထင်သော တွင် ၊ ထဲသို့ပင် အသေခံပြီး ဆင်းကြ သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်တို့သည် ဤလိင်မင်းတို့နှင့် တူသည်။ အသစ်ရှာဖွေတွေ့ရှိလျှင်ပြီးရော ကိုယ်သေလည်း ကိစ္စမရှိ။ သူများ တွေ သေလည်း ကိစ္စမရှိဟု တွက်တတ်ကြသည်။ လူသားတို့ကို ဒုက္ခပေး၊ မျိုးသုဉ်းစေမည် နည်း ဖြစ်ပါစေ တွေ့ အောင်ရှာတတ်ကြသည်။

ယင်းကို Lemmings ဟု ခေါ်သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်တို့သည်

‘အက်တမ်ရိုက်ခွဲခြင်း’ (atom smasher) ကို စမ်းသပ်နေကြသည်။ next ဟု အမည်

ပေးသည်။ Next, Next စသည်ဖြင့် ထပ်ထပ်ပြီး အနုစိတ်ခွဲကြည့်နေကြသည်။ ဤသို့ အက်တမ်ကို ထပ်ထပ်ပြီး ရိုက်ခွဲကြည့်ခြင်းသည် အလွန်အန္တရာယ်များ သည်ဟု သိကြသော လည်း ဆက်ပြီးဆောင်ရွက်နေကြသည်။

ဝင်ရိုက်စွန်းနှစ် ဖက်

အက်တမ်ကို ရိုက်ခွဲခြင်းအပြင်၊ အခြားအန္တရာယ်များ လှသော စမ်းသပ်မှု တို့ကိုလည်း သိပ္ပံ ပညာရှင်တို့က တိုးတက်ဆောင်ရွက်နေကြသဖြင့် ၊ ၂၁ ရာစုနှစ် တွင် လူတို့သည် သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ စကားကိုလည်း နားစွင့်ရမည် ။

သူတို့သတိပေးချက်တို့ကိုလည်း အာရုံပြုရမည် ။ တစ်ချိန်တည်း မှာ ပင် သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ သဘာဝဗီဇတို့ကိုလည်း သိရှိထားရန်လိုမည် ။ ၂၁ ရာစုတွင် စိန်ခေါ်မှု တို့ကို နားလည်ရန်လိုအပ်သော အချက်၊ တစ်နည်းပြောလျှင် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ရန် လိုအပ်သော အချက်တို့တွင် သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ သဘာဝဗီဇကို နားလည်ရန်လိုခြင်း သည်လည်း တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။

ဂျိမ်းမာတင်က ၂၁ ရာစုကို crunch time ဟု ခေါ်သည်။ တကျွတ်ကျွတ် တကျွံကျွံ မြည် နေသော ရာစုနှစ် ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်။ ကျွတ်ဆတ်သော ရာစုနှစ် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုရာစုနှစ် တွင် ပြဿ နာအကြီးကြီးတို့ကို ဂုဏ်ထူးဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ် အထည်လို ရက်ကြည့်နိုင်ရမည် ။ စင်စစ် အားဖြင့် ဤပြဿ နာကြီးတို့ကို အလွန်မြင်သာနေပါသည်။

ကမ္ဘာကြီးသည် ဘယ်အရပ်ဆီသို့ လူသားတို့သည် ဘယ်အရပ်ဆီသို့ ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း သည် ဘယ်အရပ်ဆီသို့ ရှေးရှုနေသနည်း။ ၂၁ ရာစုနှစ် တွင် အလွန်ကြောက်စရာကောင်းသော ဘေးအန္တရာယ်တို့ရှိသလို၊ တစ်ဖက်၌ အံ့ဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် အခွင့်အလမ်းတို့ ပူးတွဲ ရှိသော ၂၁ ရာစုနှစ် ဖြစ်၍ ၊ ဝင်ရိုးစွန်းနှစ် ဖက်ရှိသော ရာစုနှစ် ဟုဆိုရမည် ။ ဘေးအန္တရာယ်တို့သာ ပေါများ နေလျှင် ဝင်ရိုးစွန်းတစ်ဖက်စွန်းစောင်းနေသည်ဟု ဆိုရမည် ။ ထို့ကြောင့် လူငယ်တွေ နေချင်စရာအကောင်းဆုံး ရာစုနှစ် ဟု ဂျိမ်းမာတင်က အကဲဖြတ်သည်။

ဓနကြီးထွားရာဇာတ်မြစ် ပြောင်း

၂၁ ရာစုနှစ် တွင် ဓနအင်အားတွေ အရမ်းတိုးတက်မည် ။ သို့ ရာတွင် ဓန၏ အခြေခံ ဇာတ်မြစ်သည် ပြောင်းလဲသွားမည် ။ ယခင်က ဓနအင်အားကြီးထွားမှု သည်၊ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ အပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ သို့ ရာတွင် ၂၁ ရာစုနှစ် ၌ ဓနအင်အားကြီးထွားမှု သည် ဉာဏ်စွမ်းအား (intellect) နှင့် ဒစ်ဂျစ်ပြုထားသော ပညာ (digitized knowledge) တို့ပေါ်တွင် အခြေခံသည်။

ဖွံ့ဖြိုး ပြီး ချမ်းသာနေသော နိုင်ငံတို့ကို ပထမကမ္ဘာဟု အဆင့်ခွဲသည်။ ဤပထမကမ္ဘာ၏ ဓနအင်အားတိုးတက်မှု သည်၊ ဉာဏ်စွမ်းနှင့် ဒစ်ဂျစ်ပြုထားသော ပညာအပြင်၊ ထုတ်လုပ်မှု အစွမ်း သတ္တိတို့ တိုးတက်မှု နှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံခန့်ခွဲမှု တို့ကြောင့် လည်း ဖြစ်လာသည်။ ဤသို့ သုံးသပ်ပြီးသကာလ ၂၁ ရာစုနှစ် ကို ပထမနှစ် ၅၀ ပိုင်းနှင့် ဒုတိယနှစ် ၅၀ ပိုင်းဟူ၍ ခွဲခြားကာ၊ ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ ပထမပိုင်းတွင် ပထမကမ္ဘာ၏ ဓနအင်အားဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု သည် ဆယ်ဆတိုးတက် မည် ဟု ခန့်မှန်းသည်။ တရုတ်ပြည်က အခြေခံအဆင့်နိမ့်မှ ခုန်တက်ရမည် ဖြစ်၍ ၊ တရုတ်ပြည် ဓန အင်အားတိုးတက်မှု သည် ၂၁ ရာစုနှစ် ပထမပိုင်း၌ ဆယ်ဆကျော်တိုးတက်လျက်ရှိသည်။

၂၁ ရာစုနှစ် တွင် ဓနတိုးတက်မှု က၊ လူဦးရေတိုးတက်မှု ထက် ပိုပြီး မြန်ဆန်မည် မှာ သေချာသည်။

မသိကိန်းနှင့် စက်ဉာဏ်

ဤတွင် ကြီးမားသော မသိကိန်း (big unknown) တစ်ပါး ပေါ်လဲသည်။ ယင်းမသိကိန်းမှာ ခိုင်မာအင်အားတောင့်တင်းသော နိုင်ငံ (strong nations) တို့သည် သူတို့၏ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှု ငွေကြေးတို့ထဲမှ တစ်စုံတစ်ရာအစိတ်အပိုင်းကို ဆင်းရဲသော နိုင်ငံတို့အား ဆင်းရဲတွင် မှ လွတ်မြောက်အောင် ကူညီပံ့ပိုးကြမည် လောဟူသော မေးခွန်း ဖြစ်သည်။ ဤမေးခွန်းကို စိတ်ချလက်ချ မဖြေနိုင်ကြပေ။ ဖြေဆိုရန်လည်း တွန့်ဆုတ်သည်။

ဆင်းရဲသော နိုင်ငံတို့ကို ကယ်တင်ကူညီမလား၊ (သို့ တည်းမဟုတ်)

အကျိတ်အခဲအတိုင်း ထားမလားဟူသော မေးခွန်းသည်၊ ၂၁ ရာစုနှစ် တွင် ပေါ်နေသည့် မသိကိန်းအကြီးစားပင် ဖြစ်အံ့ ထင်သည်။ တစ်နည်းပြောလျှင် ၂၁ ရာစုနှစ် တွင် ဧရာမဆန့်ကျင်ဘက်ကြီးတစ်ပါး ပေါ်မည် ။ ယင်းမှာ ကမ္ဘာ၏ တစ်ပိုင်းက လူ့ယဉ်ကျေးမှု အသစ်ကို ဖန်တီး၍ ခန့်ခန့်ညားညား ဖြစ်နေပြီး၊ အခြား တစ်ပိုင်းက ငရဲအိုးပေါ် ခွထိုင်ထားသလို ဒုက္ခပင်လယ်ဝေနေခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့သော် တစ်ဖက်မှစဉ်းစားလျှင်၊ အလုပ်မှန်သမျှကို စက်တွေ ၊ ကွန်ပျူတာတွေ ဖြင့် အော်တိုမက်တစ်လုပ်လာကြသဖြင့် လူတွေ အချိန်တွေ အများ ကြီး ရရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၁ ရာစုနှစ် ၌ ခေတ်သစ်မေးခွန်းတစ်ပုဒ် ပြန်ပေါ်သည်။ ယင်းမှာ အချိန်ပိုအားလပ်ချိန်တို့ကို လူတွေ ဘယ်လိုအသုံးပြုကြသနည်းဆိုသော အချက်သည် အဆုံးမရှိသော တီထွင်ဖန်တီးမှု အသစ် ပုံသဏ္ဌာန်မျိုးစုံ (endless new forms of creativity) ကို တကယ်ပဲ ရွေးထုတ်မည် လောဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထိုမေးခွန်းထက် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော မေးခွန်းကလည်း ပေါ်သည်။ စက်ဉာဏ် (ကွန်ပျူတာစူပါဉာဏ်) က လူဉာဏ်ကို နှိန်းချလိုက်ပြီ ဖြစ်၍ ၊ ဧရာမစိန်ခေါ်မှု ကြီးတို့ကို မည် သည့် ဉာဏ်ဖြင့် ဖြေရှင်းမလဲဟူ၍ မေးသည်။

အချိန်လား ငွေလား

စက်ဉာဏ်သည် အစပထမ၌ လူဉာဏ်ကို အတုခိုးသည်။ ယခုနောက်ပိုင်း၌ စက်ဉာဏ် သည် လူဉာဏ်ကို အတုမခိုးတော့ပေ၊ အားမကိုးတော့ပေ။ ကိုယ့်ဉာဏ်နှင့် ကိုယ် ကြီးထွားအောင် ပြုလုပ်သည်။ self-evolution ဟု ခေါ်သည်။ နှီးနွယ်ရာအကျိုးဆက်တို့ တစ်ပြုကြီးပင်။ ဆဲလ်ဖုန်း တို့သည် ကင်မရာတွေ အ ဖြစ် ပြောင်းလဲသွားသည်။ ကင်မရာမှတစ်ဆင့် အဆင့်မြင့် ဗီဒီယိုတွေ အ ဖြစ် ပြောင်းလဲသွားသည်။ နောက်တစ်ဆင့်တက်လိုက်သော အခါ တုပထားသော အစစ်အမှန် ဝန်းကျင် (virtual-reality environment) တို့ ပေါ်လာသည်။

နောက်ပိုင်း တက္ကနိုလိုဂျီတို့သည် စွမ်းအင်အနည်းငယ်မျှဖြင့် အမျိုးမျိုးအသုံးပြု

ခံစား နိုင်သော ပစ္စည်းကိရိယာတို့ကို၊ မွေးထုတ်ပေးသည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် ပိုလှုံလာသော အချိန် တို့ကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေဘဲ ရသပေါင်းစုံကို ထည့်လာနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အရာရာကို စက်နှင့် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ကြသော ကြောင့် လူတွေ အချိန်ပိုတွေ အများ ကြီးရရှိ ကြသည်။

သို့ဖြင့် အရေး ကြီးော မေးခွန်းတစ်ပုဒ်၊ နောက်ထပ်ပေါ်သည်။ အချိန်က ပိုပြီးတန်ဖိုးရှိ သလား၊ သို့ တည်းမဟုတ် ငွေကြေး (မန်းနီး) က ပိုပြီး တန်ဖိုးရှိသလားဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ၂၁ ရာစုနှစ် `၌ ဖြစ်ထွန်းမှု အရပ်ရပ်တို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု တို့ကြောင့် အချိန်က ငွေကြေးထက်ပို၍ တန်ဖိုးရှိကြောင်းကို သိလာကြလိမ့်မည် ဟု ပညာရှင်တို့က ခန့်မှန်းတွက်ပြသည်။

ဂရိအလွမ်းဇာတ်နှင့် နားလည်မှု လွဲမှား :ခြင်းခြောက်ပါး

ဂရိဇာတ်အလွမ်း:

၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ထဲတွင် ဤကမ္ဘာပထဝီမြေကြီး အရပ်ဆိုးစွာ ပျက်စီး လာသည့်အကြောင်းလည်းပါသည်။ သို့သော် လူသားတို့က ဤကမ္ဘာပထဝီမြေကြီးကို ပျက်စီးပါ စေတော့ဟုဆိုပြီး စေတနာဆိုးနှင့် ဖျက်ဆီးကြခြင်းတော့ မဟုတ်ပေ။ ဂရိအလွမ်းသဘင် (Greek tragedies) တို့ထဲ လူသားတွေ ပိတ်မိနေသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရှေးဂန္ထဝင်ဂရိဇာတ်ပွဲကြီးတို့၌ ဟီးရီး (ဇာတ်လိုက်) သည် တစ်စုံတစ်ခုကို လုပ်သာလုပ်လိုက်သည်။ ဤလုပ်ရပ်က ဘယ်လို ဆိုးကျိုးတွေ ဆီ ဘယ်လိုခေါ်သွားမည် ကိုကား သူကိုယ်တိုင်မသိ။ လုပ်သာလုပ်လိုက်သည် ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို မသိပေ။

ဂန္ထဝင်ဂရိအလွမ်းဇာတ်လမ်းတို့သည် လူသားတို့၏ အစစ်အမှန်ကို မှားယွင်းစွာ တွက်ချက် မိမှု (miscalculation of reality) တို့ကြောင့် ကြေကွဲဖွယ် အလွမ်းဇာတ်လမ်းတွေ ပေါ်ရသည်ဟု ညွှန်းသည်။ ဂရိဇာတ်တော် ကြီးတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် လူ့သဘာဝအကြောင်း မေးခွန်းတို့ကို မေးရန်သာ ဖြစ်သည်။ လူ့သဘာဝက ဘယ်လိုရှိသနည်း။ ကိစ္စအရပ်ရပ်တွင် လူ၏ အနေအထားက

ဘယ်လိုရှိသနည်း။ လူ့ဘဝကို ထိန်းချုပ်ထားသော ပါဝါနှင့် လူတို့အဆက်အသွယ် ဘယ်လိုရှိသနည်း စသည်ဖြင့် မေးခွန်းတွေ ဆက်တိုက်မေးသည်။

ပွဲကြည့်ပရိသတ်ကလည်း သိထားသည့်တစ်ချက်ရှိသည်။ လူတို့ထဲမှ ချီးမွမ်းစရာ အကောင်းဆုံးလူတို့ကိုပင် ဖြိုချပ်နိုင်သော အင်အားကြီး အင်အားစုတွေ ရှိပါကလားဆိုသော အချက် ဖြစ်သည်။ လူသား၏ မဟာဂုဏ်ကြီးမြင့်မှု ကို ဂရိပုံပြင်က ထောမနာပြုသည့် တစ်စုံတစ်ရာ သော မဟာပန်းတိုင်ကို ဆွတ်ခူးရရန်အလိုငှာ အကျိုးအကြောင်း ဆီလော်စွာ ရှိသော အကန့် အသတ်တို့ကိုပင် ကျော်ဖြတ်ရသည့် သတ္တိဗျတ္တိရှိပုံကို ပွဲထဲ၌ ထည့်ပြသည်။

ဂေါ့(ဒ်) တို့ စကားပင် နားမထောင်

ဂရိသူရဲကောင်းဟီးရီးတို့၌ မကောင်းမှု ဒုစရိုက်တစ်ပါး ရှိသည်။ ယင်းမှာ မာန်မာနကြီးခြင်း ဖြစ်သည်။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် လွန်ကဲစွာ ယုံကြည်လွန်းခြင်း၊ လွန်ကဲစွာ ဂုဏ်ယူခြင်းတို့ကို ရည်ညွှန်း သည်။ ဘယ်လောက်တောင် လွန်ကဲသနည်းဆိုမူသ ဂေါ့ဒ်တို့၏ သတိပေးချက်တို့ကိုပင် လျစ်လျူရှုသည်အထိ ဖြစ်သည်။ ဂရိသူရဲကောင်းတို့သည် မာနကြီးလွန်းသဖြင့် ဂေါ့(ဒ်) တို့ကိုပင် လျစ်လျူရှုသည်။ သို့ဖြင့် သူတို့သည် ကပ်ဘေးကြီးတို့ကို ဖိတ်ခေါ်တော့သည်။ ၂၁ ရာစုနှစ် သည် ဤဇာတ် လမ်းမျိုးတို့ကို ခမ်းနားကြီးကျယ်စွာ တင်ဆက်နေသည်။

၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်လှစ်ပြသူ ဂျိမ်းမာတင်က ကြေကွဲဖွယ်အလွမ်း ဇာတ်လမ်းကို နှစ် မျိုးခွဲပြသည်။ ပထမဇာတ်လမ်းသည် လူသားတို့က ရှောင်ရှားနိုင်ပါလျက် မရှောင်ရှားသဖြင့် တကယ် ဖြစ်နေသော အလွမ်းဇာတ်လမ်းတို့ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာပထဝီမြေကြီး ပျက်စီးလာမှု ၊ ကင်ဆာ ရောဂါ ၊ ဘေးအန္တရာယ်များ လောက်အောင် လူဦးရေတိုးပွားမှု ၊ သေးငယ် သော ဤကမ္ဘာဂြိုဟ်ပေါ်တွင် လူသားတို့အသက်ရှင်နိုင်ရန် စွမ်းပကားပျက်စီးလာမှု တို့သည် သာဓကတွေ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအလွမ်းဇာတ်လမ်းတို့ကမူ မ ဖြစ်သေးပေ၊ မပြသေးပေ။ လူတို့သည် ဤအလွမ်းဇာတ်လမ်း၏ အလယ်တွင် ရှိနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်သိမ်းခန်းကို လူတို့ကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်သည်၊ မနိုင်သည်ဟု မေးရာ ဖြစ်သည်။ လူသားသည် ဇာတ်အလယ်ထဲ

ရောက်နေသည်။

တက္ကနိုလိုဂျီ

လူသားလောကသည် ကမ္ဘာကြီးကို လူပြန်တွေ :တွေ :ပြီး နားလည်နေသည်။
လွယ်လွယ် နားလည်နေသည်။ သဘာဝသည် ရှုပ်ထွေးဆန်းကြယ်ခက်ခဲသည်။ သဘာဝ၏
ခက်ခဲစွာ ဆန်းကြယ်ရှုပ်ထွေးမှု complexity of nature ကို ရှင်းပြသည်။
သိပ္ပံပညာကလည်း ထိုစဉ်က မပေါ်သေး၍ ဤသို့ပင် ခပ်လွယ်လွယ်နားလည်ခြင်း
ဖြစ်တန်ရာသည်။ သို့သော် သိပ္ပံပညာတွေ ထွန်းကားလာသည်။ ယခု နောက်ဆုံးပေါ်
သိပ္ပံပညာတို့အရ သဘာဝကြီးသည် လူတွေ ထင်ထား သည်ထက်ပို၍ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသည်။
ပို၍ ဆန်းကြယ်သည်။ ပို၍ နူးညံ့သိမ်မွေ့သည်။

လူတို့၏ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး၊ ကိုယ်ခံအားစနစ်၊ သဘာဝ၏ ဂေဟစနစ် ဗိုင်းရပ်(စ်)
ပိုးတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ပုံ၊ အီဗော်လူးရှင်းနှင့် ဤကမ္ဘာဂြိုဟ်၏ ဂေဟစနစ်တို့နှင့်
အပြန်အလှန်တုံ့ပြန်မှု စနစ်တို့သည် အတန်ငယ်ဖွဲ့စည်းပုံ၊ စကြဝဠာအရွယ် ရူပဗေဒတို့
ဆိုးယုတ်စွာ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသကဲ့သို့ ခက်ခဲ ရှုပ်ထွေးသည်။

လူတို့က တက္ကနိုလိုဂျီအကြောင်း အလွန်ဂုဏ်ယူပြောဆိုကြသည်။
ဤတက္ကနိုလိုဂျီတို့သည် သဘာဝနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် စာဖွဲ့လောက်သည်မဟုတ်ပေ။
အကြမ်းထည် နိုင်သည်။ ရှေး ပဝေသဏီ ဆန်သည်။ သဘာဝကို မမီပေ။ သို့သော်
တက္ကနိုလိုဂျီတို့သည် လူမဆန်စွာ အရမ်း အင်အားကြီးသည်။ ဘူလ်ဒိုဇာမြေထိုးစက်သည်
သစ်တောနှင့် တွေ့သော အခါ သဘာဝကို ဖျက်ဆီးတော့သည်။ ကျေးလက်တောရွာတို့၌
ဒီဒီတီပိုးသတ်ဆေးဖြန်းသော အခါ သတ္တဝါပိုးမွှား အမျိုးမျိုးသေကျေကြရသည်။ နျူ
ကလီးယားရောင်ခြည် ဖြာထွက်လာသော အခါ အသက်တို့၏ ကျိုးပဲ့လွယ်သော
ယန္တရားစနစ်သည် ပဲ့ထွက်ကုန်သည်။

လူလုပ်သော သဘာဝနှင့် တွေ့သော အခါ

ဤသာဓကတို့သည် တုံးတိတိ တဲ့တိုးထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှု (blunt

confratative) ဖြစ်သည်။ မြင်သာသည်။ သို့ရာတွင် အခြားအလွန်သိမ်မွေ့သော အရာတွေ အများ ကြီးရှိသည်။ ဥပမာ- မမြင်ရသော ဓာတုပစ္စည်းအတုတိုက် လူ့ခန္ဓာကိုယ်ထဲရှိ ဓာတုဗေဒ မက်ဆေ့(ချ်) များ ဖြင့် ပြုလုပ်သော ဆက်သွယ်ရေး စနစ် (endocrine systems) သည် မမှန်ကန်သော မက်ဆေ့(ချ်) (false message) များ ပို့တတ်ခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ လူသားက ဖန်တီးထားသော ဓာတုဗေဒတို့သည် လူ့ခန္ဓာကိုယ်ထဲတွင် စုဆောင်းမိလာကာ နောက်ဆုံး၌ ကင်ဆာ၊ မွေးစဉ်ပါ ချို့ယွင်းချက်များ နှင့် အခြားပြဿနာတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေတော့သည်။

သဘာဝကလည်း လိမ္မာပါးနပ်လာသည်။ နှစ် ပေါင်းဘီလီယံချီပြီး အီဇောလူးရှင်းကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသဖြင့် ၊ တစ်နည်းပြောရလျှင် စမ်းသပ်လိုက်၊ မှားလိုက်၊ ဖြစ်လိုက် (trial and error) ဖြစ်စဉ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသဖြင့် သဘာဝသည် ကိယ့်သဘာဝမှ ကာကွယ်ရန်နားလည်သော်လည်း သဘာဝသည် လူလုပ်လက်ရာ (artificial work of man) မှ ကာကွယ်ရန်ကိုမူ မလေ့လာမိ သေးပေ။ တက္ကနိုလိုဂျီနှင့် သဘာဝ တွေ့ မိသော အခါ အချို့သော သဘာဝသွင်ပြင်လက္ခဏာ တို့သည် သိသာထင်ရှားစွာ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် နီးစပ်သွားရခြင်း ဖြစ်သည်။

ပရက်ရှာကွတ်ကာနှင့် ဒုစရိုက်အသစ်

ကမ္ဘာကြီးတွင် အပြောင်းအလဲသိပ်များ သည်။ သိပ်မြန်သည်။ သိပ်စူးရှသည်။ ထို့ကြောင့် လူတို့သည် ပရက်ရှာကွတ်ပေါင်းအိုးထဲထည့် ပေါင်းခံနေရသလို ဖြစ်လာသည်။ စူးစူးရှရှာအပြောင်း အလဲ လူဦးရေထူထပ်လာမှု ၊ ကွန်ရက်နှင့် မီဒီယာတို့၏ ဘင်အကျယ် တစ်ဖက်စွန်းရောက်အောင် ကျယ်ပြန့်လာမှု တို့နှင့် ကမ္ဘာဂြိုဟ်ကြီးသည်လည်း ပရက်ရှာကွတ်ကာပေါင်းအိုးထဲ ထည့်ပေါင်းခံရ သလို ဖြစ်လာသည်။

အကျိုးသက်ရောက်မှု ကား ဝမ်းနည်းစရာကောင်းသည်။ လူတို့သည် မိမိတို့ဘဝ ရှင်သန် ရေး အတွက် လိုအပ်သော ရင်းမြစ်အင်အားစုတို့ကို အတော် များများ ဖြုန်းမိသည်။ ထို့ကြောင့် ဆက်လက်အသက်ရှင်သန်ရေး အတွက် ရှေ့ဆက်ပြီး ရင်းမြစ်အင်အားစုတွေ ရနိုင်၊ မရနိုင် ပြဿနာပေးသည်။ ကပ်ဘေးအန္တရာယ်တို့ကို နှစ် မျိုးခွဲကြည့်သည်။

ပထဝီနယ်နိမိတ်အကန့် အသတ်နှင့် ဖြစ်သော ကပ်ဘေးနှင့် ပထဝီနယ်နိမိတ်မရှိသော ကပ်ဘေးတို့ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ယခု ဂရိအလွမ်းဇာတ်လမ်းတို့အတိုင်း ကပြခဲ့သဖြင့် ပထဝီနယ်နိမိတ်မရှိသော ကပ်ဘေးတွေ များများ စားစားပေါ်လာပြီ။ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်အမျိုးအစား အသစ် (newclass of sins) တို့လည်း ပေါ်လာပြီ။ မျိုးသတ္တဝါတို့ကို မျိုးတုံးစေခြင်း၊ ဂေါ်(ဒ်)က ဖန်တီးပေးထားသော ဇီဝမျိုးစုံမှု ကို ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းက၊ ရာသီဥတုကို ဆိုးဝါးအောင် ပြောင်းလဲပစ်လိုက်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ သစ်တောတို့ကို ဖြုန်းတီးခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အခြားဆိုးဝါးမှု တို့ကို ပြုခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း ဤကမ္ဘာပထဝီမြေကြီး၏ သမာဓိဂုဏ်သည် ပျက်ပြားလာတော့သည်။ ဤအပြုအမူတို့သည် အကုသိုလ်ဒုစရိုက်အသစ်တွေ ဖြစ်ကြန်ကုန်သည်။

ထို့ကြောင့် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အဓိကစိန်ခေါ်မှု ကြီးသည် လှပသော အထီးကျန်လို ဖြစ်လာ သော ဤဂြိုဟ်ကြီးအား၊ ကောင်းမွန်စွာ စီမံခန့်ခွဲရေး ဖြစ်လာသည်။ သို့သော် လူသားလောကသည် သဘာဝ၏ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှု နှင့် ကျိုးလွယ်ပဲ့လွယ်နိုင်မှု တို့ကို လျော့တွက်နေသည်။ ထို့အပြင် လူသား၏ ကြီးစိုးမှု (human supremacy) နှင့် ပတ်သက်၍ ခမ်းခမ်းနားနား အယူလွဲမှာ နေသည်။ လူတို့၏ ဤသို့ အယူလွဲမှာ ကြီး (misconception) ခြောက်ပါးရှိသည်။

အယူလွဲခြောက်ပါး

လူသားတို့၏ လူသားကြီးစိုးမှု နှင့်ပတ်သက်၍ အထင်အမြင်နားလည်မှု လွဲမှာ မှု ခြောက်ပါး သည် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၁) သဘာဝ၏ ရင်းမြစ်အင်အားစုတို့သည် အကန့်အသတ်မရှိ ပေါကြွယ်ဝသည် ဟူ၍ လူတွေ က ယုံကြည်နေသည်။ ဤလို ယုံကြည်ခြင်းသည် မှားသည်။ ၂၀ ရာစုနှစ် အကုန်အထိ ဤအတိုင်းယုံကြည်ခဲ့လေရာ၊ ၂၁ ရာစုနှစ် ထဲရောက်သည်နှင့် ဤ ကမ္ဘာပထဝီမြေကြီးသည် အကန့်အသတ်နဲ့ပါကလားဟု မြင်လာပြီ။ ထိုသို့ မြင်လာ ချိန်၌ ကမ္ဘာပထဝီမြေကြီးက အတော် ပျက်စီးနေပြီ။

(၂) သဘာဝသည် ညစ်ညမ်းမှု မှန်သမျှကို အကန့်အသတ်မရှိ စုပ်ယူနိုင်သည် ဟူ၍ လူတွေ ယုံကြည်ကြသည်။ ကမ္ဘာ့ညစ်ညမ်းမှု မှန်သမျှကို ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာတို့က စုပ်ယူနိုင်သည်။ မြစ်ချောင်း အင်းအိုင်တို့က စုပ်ယူနိုင်သည်။ လေကစုပ်ယူနိုင်သည် ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ အလွန်လှပသော ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာတွေ ညစ်ထေးလာမှ အိုဇုန်းလွှာပေါက်ပြဲမှ၊ ဝင်ရိုးစွန်း ရေခဲတောင်တွေ အရည်ပျော်ကျမှ၊ လေထု၊ ရေထု အတော် ပျက်စီးနေပါကလားဟု တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားစွာ မြင်လာကြသည်။ သဘာဝ ၌ ညစ်ညမ်းမှု တို့ကို စုပ်ယူနိုင်သော နည်းကား အကန့်အသတ်နှင့် သာရှိကြောင်း သဘောပေါက်စ ပြု လာကြသည်။

(၃) သဘာဝ၏ မျိုးစိတ် (nature's species) တို့ကို ဖျက်ဆီးပစ်နိုင်ရန် မမေ့လင့်ခဲ့ပေ။ သို့သော် သဘာဝမျိုးစိတ်တို့ကို အမှတ်မထင် မတော် တဆ လူတို့ကဖျက်ဆီးခဲ့ရ သည်။ မရည်ရွယ်ဘဲနှင့် ဖျက်ဆီးခဲ့ရသဖြင့် မျိုးစုံရှိသော ဂေဟစနစ်သည် မျိုးမစုံ နိုင်တော့ပေ။ မျိုးရိုးဇာတိအမှန် သတ္တဝါများ အစား ဧည့်သည်မျိုး (nonnative species) တို့က တွန်းတွန်းတိုက်တိုက်စိုးမိုးလာသည်။ ဤဧည့်သည်မျိုးတို့က ပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေးတို့ကို ခံနိုင်ရည်ရှိနေသည်။ ပြီးနေသည်။

(၄) လူတို့က မိမိတို့ခန္ဓာကိုယ်တို့သည် မိမိတို့ထုတ်လုပ်သော ပစ္စည်းကို ဘေး အန္တရာယ်တို့မှ ကာကွယ်နိုင်စွမ်းရှိသည် ခုခံစွမ်းအားရှိသည် ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ လူသား၏ မျိုးပွားနိုင်သော သုတ်ပိုး (sperm) အရေအတွက်သည် လွန်ခဲ့သော ၂၅ နှစ် မှစပြီး လေးလေးနက်နက်ကျဆင်းလာသည်။ သုတ်ပိုးအတော် များများ သည် ပျက်စီးကုန်သည်။ လူလုပ်ဓာတုဗေဒတို့လည်း သတ္တဝါအများ စု၏ ခန္ဓာကိုယ်ထဲ ရောက်ရှိနေကြလေရာ ဓာတုဗေဒဖြင့် အချက်ပြဆက်သွယ်သော လူ့ခန္ဓာကိုယ် အတွင်း : endocrine system သည်လည်း ဖရိုဖရဲ ဖြစ်ရပြီ။ လူလုပ်ဓာတုဗေဒတို့ကြောင့် လူ့ခန္ဓာကိုယ်တွင် :၏ သဘာဝဓာတုဗေဒစနစ်များ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်လာရပြီ။

(၅) သဘာဝက ပြုလုပ်သော အရာမှန်သမျှကို တက္ကနိုလိုဂျီတို့က အစားထိုးနိုင်သည် ဟု လူတွေ ထင်ကြသည်။ သဘာဝ၏ မြေအနေအထား၊ မြေဆီလွှာ၊

မြေဩဇာတို့၏ အကြောင်းသည် အလွန်ထူးထူးကဲကဲ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးလှပုံတို့ကို လူတွေ နားလည် ရန် ပျက်ကွက်ကြသည်။ ယခု မျိုးဗီဇကို တက္ကနိုလိုဂျီဖြင့် မွမ်းမံပြင်ဆင်လာသော ကြောင့် အီဗော်လူးရှင်း၏ အခြေခံမူကြီးလည်း ပြောင်းလဲသွားသည်။ မူလ မူကြီး သည် ‘အင်အားကြီးသူ ရှင်သန်ရေး’ (survival of the fittest) ဖြစ်သည်။ ယခု အမြတ်အများ ဆုံးရှာနိုင်သူ အသက်ရှင်သန်ရေး (survival of most profitable) ဖြစ်လာသည်။

တက္ကနိုလိုဂျီဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး သည် လူသား၏ အနာဂတ်အတွက် လိုအပ်သည်။ သို့သော် သဘာဝ၏ နက်ရှိုင်းသော ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှု (deep complexity of nature) ကို လေးစားသမှု ပြုရင်း တက္ကနိုလိုဂျီတို့ကို သုံးစွဲနိုင်သည်။ နှစ် ပေါင်း ဘီလီယံချီ၍ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော အတွေ့အမြင် (wisdom) ကို တက္ကနိုလိုဂျီကြောင့် ရရှိသော လိမ္မာပါးနပ်မှု (cleverness) နှင့် အစားထိုးရန် မကြိုး ပမ်းသင့်။ တက္ကနိုလိုဂျီနှင့် သဘာဝတို့ကို အတွေ့အခေါ်ရှိရှိ မဟာမိတ် ဖြစ်ရန် ကြိုး ပမ်းသင့် သည်။

(၆) လူတို့က လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ခပ်လွယ်လွယ် နည်းလမ်းတို့ဖြင့် စီမံခန့်ခွဲနိုင်ခဲ့သည် ဟု ထင်ကြသည်။ could manage society in simplistic ways ဟု ထင်ခဲ့ကြသည်။

အာဏာရှင်အစိုးရတို့သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတို့ကို အရိုင်းထည် အကြမ်းထည် အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည်။ လူ့သမိုင်းသည် အာဏာရှင်များ ၊ ရှင်ဘုရင်များ ၏ မြူရိုကရက် တို့၏ အကြောင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့လေရာ၊ သူတို့သည် သူတို့လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ဘယ်လို အုပ်ချုပ်ရမှန်း မသိခဲ့ကြပေ။ ယခု စီမံအုပ်ချုပ်စနစ်ကောင်းကောင်းကို နားလည် လာကြပြီ။

၂၁ ရာစုနှစ် အတွက် အကြီးမားဆုံးတွေ့ရမည့် ပြဿနာသည် တက္ကနိုလိုဂျီအပေါ် ထားရှိသော သဘောထားအမြင်ပင် ဖြစ်သည်။ တက္ကနိုလိုဂျီ ဆန့်ကျင်ရေး အမြင် မရှိစေကာမူ၊ သဘာဝကို လေးစားသော အမြင်ရှိရန်ကား လိုသည်။

၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြသည့် ကျမ်းရှင်ဂျိမ်းမာတင်က ဆိုခဲ့ပါ လူတို့၏ နားလည်မှု လွဲမှားခြင်း ၆ ပါးကို မီးမောင်းထိုးပြ၍ ၂၁

ရာစုမျိုးဆက်တို့က ဤသို့ လွဲမှားသော အယူအဆတို့ကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် သတိပေးသည်။

၂၁ ရာစုနှစ် ၌ ဖြစ်ပွယ်စစ် ဘယ်မှာ မွေးမလဲ

၂၁ ရာစုနှစ် ကို တစ်ဖက်စွန်းရောက်ခြင်းတွေ ပေါများ မည် ရာစုနှစ် (century of extremes) ဟု ကျမ်းပြုဆရာဂျိမ်းမာတင်က သတ်မှတ်ထားသည်။ ဤအစွန်းရောက်မှုတို့ကို ဥပမာ တစ်ခုအနေဖြင့် ပြရလျှင်၊ စက်ဉာဏ် (ကွန်ပျူတာ) က လူဉာဏ်ထက် အဆပေါင်းထရီလီယံခန့် သာလွန်ထက်မြက်နေခြင်းကို ပြနိုင်သည်။ စက်ဉာဏ်က လူဉာဏ်၏ ကြီးစိုးမှုကို ဖယ်ရှားပစ်လိုက် ပြီ (overthrow of supremacy of human intelligence) ဟု ခေါ်သည်။

မြေထုကျောက်တုံးပြိုသလို

လူသားသည် တက္ကနိုလိုဂျီနှင့် သိပ္ပံပညာရှင်၏ အကူအညီဖြင့် ဇီဝဗေဒကို ကျော်ဖြတ်နေ သည်။ လူသားကို မွန်းမံပြင်ဆင်သည်။ အရည်အသွေးမြင့်အောင် ပြုလုပ်သည်။ သတ္တဝါအတူတွေ ဖန်တီးသည်။ လူသားအင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းအတူတွေ ဖန်တီးသည်။ ယင်းကို ဇီဝဗေဒကို ကျော်ဖြတ် ခြင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ လူသားကို ကျော်ဖြတ်ခြင်း (transhumanism) ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်သည်။

တက္ကနိုလိုဂျီ၊ ဖြိုးတိုးတက်မှု သည် ရိုးရိုးသာမန်မဟုတ်၊ တောင်ပေါ်မှ မြေထု၊ ရေခဲထု၊ ကျောက်တုံးတွေ ပြိုကျသလို တစ်ဟုန်ထိုး ဖြစ်သည်။ Avalanches of technology ဟု ခေါ်သည်။ ဤတက္ကနိုလိုဂျီတို့ထဲတွင် တစ်ဖက်စွန်းရောက်လက်နက်တွေ ထုတ်လုပ်မှု လည်း ပါဝင်သည်။

ဇာတ်ကောင်သစ်နှင့် ကမ္ဘာစစ်

တစ်ဖက်စွန်းရောက်လက်နက် (extreme weapon) တို့ ဆိုသည်မှာ လူတွေ ကို အစုလိုက် အပြုံလိုက် သေစေနိုင်သော နျူကလီးယားလက်နက်တို့နှင့် ဇီဝလက်နက် (nuclear and biological weapons) တို့ကို အဓိကရည်ညွှန်းသည်။ တက္ကနိုလိုဂျီ အံ့ဖွယ်တိုးတက်မှု ထဲတွင် နျူကလီးယားလက်နက်နှင့် ဇီဝလက်နက်များ ထုတ်လုပ်နိုင်မှု

လည်း ပါဝင်လာရာ၊ အကယ်၍ အနာဂတ် ကမ္ဘာ့စစ်ကြီးတစ်ခု၌ ဤလက်နက်တို့ဖြင့် သုံးစွဲတိုက်ခိုက်ကြလျှင်၊ ဘယ်လောက် ကြောက်စရာကောင်းမလဲဟု တွေးတောစရာရှိသည်။ လူ့ယဉ်ကျေးမှု တစ်ခုလုံး ပျက်စီးနိုင်သည်ဟု ဟောကိန်းထုတ်သည်။

၂၁ ရာစုနှစ် ဆိုင်ရာ ပညာရှင်က ဤသို့ ခြုံငုံပြီး မတွေ့ပေ။ လက်နက်တို့က တစ်ဖက်စွန်း ရောက်သလို၊ ဘာသာရေး တစ်ဖက်စွန်းရောက်တို့ကလည်း ပေါ်လာမည် ။ ဤဘာသာရေး တစ်ဖက်စွန်းရောက်သူတို့က အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှု တွေ ပြုမည် ။ သူတို့သည် နိုင်ငံအစိုးရတွေ မဟုတ်ဘဲ၊ အစိုးရတို့နှင့်မပတ်သက်သော ဇာတ်ကောင်တွေ ဖြစ်မည် ။ Non-state actors တွေ ဟု ခေါ်သည်။

အစိုးရလက်ထဲ နျူကလီးယားလက်နက်နှင့် ဇီဝလက်နက်တွေ ရောက်ရှိပြီး၊ နိုင်ငံအစိုးရချင်း တိုက်ကြကာ နျူကလီးယားစစ်ပွဲမျိုး ဖြစ်ပေါ်စရာအကြောင်း သိပ်မရှိ၊ ဖြစ်ပေါ်မည် ပုံသည် အထက်ဖော်ပြပါ ဘာသာရေး အယူသီး အစွန်းရောက် အကြမ်းဖက်သမားတို့လက်ထဲ နျူကလီးယားလက်နက်နှင့် ဇီဝလက်နက်တွေ ရောက်ရှိသွားပြီး ဤလက်နက်တို့ဖြင့် တိုက်ခိုက်သော ပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်သည်။

နှစ် မျိုး

အစိုးရမဟုတ်သော ဇာတ်ကောင် (non-state actors) တို့က နျူကလီးယားနှင့် ဇီဝ လက်နက်တို့ဖြင့် ဆင်နွှဲသော စစ်ပွဲသည်၊ ၂၁ ရာစုနှစ် ၌ အတော်စိုးရိမ်ပူပန်စရာကောင်းသော ပြဿနာ ဖြစ်မည် ။ အစွန်းရောက်လက်နက်တို့ကို အစွန်းရောက်အကြမ်းဖက်သမားတို့က အသုံးပြု၍ ဆင်နွှဲသော စစ်ပွဲကို၊ ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ မီဂါစီနီခေါ်မူ ကြီးတို့ထဲမှ တစ်ပါးအဖြစ် သုံးသပ်သည်။

သို့ဖြင့် အကြမ်းဖက်သမားတို့ကို အနာဂတ်အတွက် နှစ် မျိုးခွဲသည်။ နျူကလီးယား အကြမ်းဖက်သမားနှင့် ဇီဝအကြမ်းဖက်သမားတို့ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ နျူကလီးယားနှင့် ဇီဝဗေဒ အကြမ်းဖက်သမားတို့သည် မိမိတို့နိုင်ငံတွင် ၌ လက်နက်တို့ကို အသုံးပြုတိုက်ခိုက်မည် မဟုတ်။ အခြားနိုင်ငံတို့တွင် အသုံးပြုတိုက်ခိုက်မည် ဖြစ်သည်။

တောင်မရောက် မြောက်မရောက်

ဤတွင် မေးခွန်းတစ်ပုဒ်မေးစရာပေါ်သည်။ မည် သည်နိုင်ငံတို့တွင်

အကြမ်းဖက်သမား တို့က တိုက်ခိုက်မည် နည်း။ ဤမေးခွန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဂျိမ်းမာတင်က

(၁) လွတ်လပ်မှု မရှိသော အာဏာရှင်နိုင်ငံတို့တွင် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှု အန္တရာယ်

နည်းမည် ။ ထိုနည်းတူစွာ (၂) နိုင်ငံရေး လွတ်လပ်ခွင့် မြင့်မားသော နိုင်ငံတို့တွင်

အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှု အန္တရာယ်နည်းမည် ။ သို့သော် (၃) အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှု များ

မည် နိုင်ငံတို့မှာ တောင်မရောက်၊ မြောက်မရောက်နိုင်ငံတို့တွင် ဖြစ်မည် ။

တစ်နည်းပြောလျှင် အာဏာရှင်စနစ်မှ ဒီမိုကရေစီသို့ အသွင်းကူးပြောင်းနေသော နိုင်ငံ တွင်

အကြမ်းဖက်မှု အန္တရာယ် ပိုများ မည် ။ ဤကောက်ချက်ကို ဂျန်အက်ဖ်ကနေဒါအစိုးရပညာ

တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ အာဘာဒီက အထောက်အထားတို့ဖြင့် ထောက်ခံသည်။

ဤကောက်ချက် သည် ဆင်းရဲတွင် နက်သော နိုင်ငံတို့၌ အကြမ်းဖက်မှု ကို

မွေးထုတ်သည်ဆိုသော ယူဆချက်ကို ငြင်းပယ်လိုက်ရာရောက်မည် ။ မည် သို့ပင် ဖြစ်စေ၊

အကြမ်းဖက်ဝါဒကလည်း ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ဆောင်ပေးနေသည်။

ရော့ခ်ဝါဒ-ပိုစ်မော်ဒန်ဝါဒနှင့် ဆားပုလင်းတက္ကနိုလိုဂျီတို့ ဆုံမိနေခြင်း

ကမ္ဘာ့ရေး ရာတို့တွင် အိုင်ဒီအိုလိုဂျီ၏ နိဂုံး (end of ideology) ဆိုပြီး

ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဝါဒနှင့် ကွန်မြူနစ်ဝါဒတို့ ကျဆုံးပြီးသည့်နောက် အရင်းရှင်စနစ်

အိုင်ဒီအိုလိုဂျီကို လည်းကောင်း၊ ဒီမိုကရေစီကကိုလည်းကောင်း အစားထိုးစရာ

အိုင်ဒီအိုလိုဂျီအသစ်တွေ ပေါ်ပေါက် လာစရာအကြောင်းမရှိဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြင့်

အိုင်ဒီအိုလိုဂျီ နိဂုံးချုပ်ပြီဟု ဆိုသည်။

ဤနေရာတွင် အိုင်ဒီအိုလိုဂျီကို နှစ် မျိုးခွဲကြည့်သည်။ ပထမတစ်မျိုးသည်

ကမ္ဘာလုံးဆိုင် သော လောကအလုံးစုံဆိုင်သော မူကြီးတို့ကို စိတ်ကူးဖြင့်

ဖော်ထုတ်ကြည့်သော အိုင်ဒီအိုလိုဂျီဖြစ်သည်။ Grand universal utopia များ ဟု

ခေါ်သည်။ ဒုတိယအမျိုးအစားသည် အရင်းရှင်စနစ် အကျိုးကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် ဖြစ်စေ၊ အရင်းရှင်စနစ်ကို ဝေဖန်ပြုပြီး ကောင်းရာတို့ဘက် မွမ်းမံ ပြင်ဆင်နိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်စေ တင်ပြသော အိုင်ဒီအိုလိုဂျီတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မကြာသေးမီက အိုင်ဒီအိုလိုဂျီနှစ် ပါး ပေါ်သည်။ ရေပန်းလည်း စားသည်။ ပထမအိုင်ဒီအိုလိုဂျီသည် ပိုစ်မော်ဒန်ဝါဒ (Post-modernism) ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအိုင်ဒီအိုလိုဂျီသည် ရှော့ခ်ဒေသနာ (shock doctrine) ဖြစ်သည်။ ပိုစ်မော်ဒန်ဝါဒသည် အနုပညာ လောကနှင့် ဗိသုကာလောကတွင် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော လည်း ယခုအခါ နယ်ကျယ်သွားပြီး နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး နယ်တို့အထိ တိုးချဲ့ခေတ်စားလာသည်။

ရှော့ခ်ဒေသနာသည် လွတ်လပ်သော ဈေးကွက်သမားတို့က တီထွင်သော ဝါဒ ဖြစ်သည်။ ချီကာဂိုတက္ကသိုလ်မှ စတင်ပေါက်ဖွားလာသည့်အတွက်လည်း ချီကာဂိုဏ်းဟုခေါ်သည်။ ဤဂိုဏ်းက လွတ်လပ်သော ဈေးကွက်စီးပွားရေး သဘောတရားကို ကမ္ဘာအနှံ့ ရှော့ခ်ရိုက်ပြီး မိတ်ဆက်သွတ်သွင်းချဲ့ထွင်ပေးရမည် ဟု ဟောသည်။ ရှော့ခ်ကုထုံးဟု မူလက ပြောသော်လည်း ယခုအခါ ဒေသနာဝါဒကြီးတစ်ခုလို အသုံးပြု လာကြသည်။ စီးပွားရေး ဌာန သာ ရှော့ခ်ရိုက်ဖို့မဟုတ်။ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး ပြဿနာတို့ကိုလည်း ရှော့ခ်ရိုက်ကုသရန် ပြောလာသည်။ ဓာတ်ကြမ်းတိုက်ချင်ပုံ ရသည်။

ပဓာနအနှစ် သာရ ဆန့်ကျင်

ပိုစ်မော်ဒန်ဝါဒနှင့် ရှော့ခ်ဝါဒနှစ် ပါး ရေပန်းစားလာချိန်၌ တက္ကနိုလိုဂျီ (surveillance technology) အရမ်းထွန်းကားလာသည်။ ဤတက္ကနိုလိုဂျီတို့ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ‘ဆာပုလင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း’ ဖြစ်လာရပြီ။ လမ်းမတို့တွင် ကင်မရာတပ်၊ လေယာဉ်ကွင်း ကုန်တိုက်ကြီးတို့တွင် ကင်မရာတပ်၊ နေရာတကာကင်မရာနှင့် စောင့်ကြည့်ကိရိယာတွေ တပ်ပြီး လူတို့ကို စောင့်ကြည့်သည်။ ဤလက္ခဏာကို ဆားပုလင်းလူ့အဖွဲ့အစည်းဟု အကဲဖြတ် ပြောဆို သည်။

ဆားပုလင်းတက္ကနိလိုရှိနှင့် ဆားပုလင်းလူ့အဖွဲ့အစည်းတို့

အရှိန်အဟုန်ပြင်းပြင်းနှင့် ပို၍ မော်ဒန် (မော်ဒန်လွန်ဝါဒ) တို့က အိုင်ဒီအိုလိုဂျီအဖြစ် ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနေရာ၌ ထူးခြား ချက်တစ်ချက်ရှိသည်။ ၎င်းမှာ ပို၍မော်ဒန်ဝါဒက ၎င်းကို အိုင်ဒီအိုလိုဂျီအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်ဆန့်ကျင်သော အချက် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမူ ပို၍မော်ဒန်ဝါဒသည် ပဓာနရှိမှု ကို ဆန့်ကျင်သော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ အရာတိုင်း၌ မွေးရာပါပဓာနအနှစ် သာရ (essence) (သို့မဟုတ်) အခြေခံသဘာဝတစ်ရပ် ရှိသည်ဆိုသော အချက်ကို ပို၍မော်ဒန်ဝါဒက ဆန့်ကျင်သည်။

ပဓာနဝါဒ (essentialism) ကို ပို၍မော်ဒန်ဝါဒ ဆန့်ကျင်ရသည်မှာ သဘာဝကျခြင်းထက် ယဉ်ကျေးမှု အရ ဖြစ်ခြင်းကို ပို၍ အလေးပေးသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ နက်နက်နဲနဲထက် အပေါ်ယံ အရ ဖြစ်ခြင်းကို ပို၍ အလေးပေးသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။

တစ်ပုံတည်း တူညီခြင်းထက် ခြားနားခြင်း (difference over sameness) ကို ပို၍ အလေး ပေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပို၍မော်ဒန်ဝါဒ အယူအရ အရာရာသည် ပြောင်းလဲနေသည်။ စိတ်ဖြာခံရ သည်။ Fragmentation ကြောင့် နဂိုနေရာ၌ မရှိပြီ။

ဥပမာ 'လူထုတစ်ရပ်လုံး' ဆိုသော စကားကို ပို၍မော်ဒန်ဝါဒက ပယ်ချသည်။ အဘယ် ကြောင့် ဆိုသော် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် လူထုသည် စိတ်ဖြာကွဲပြားလာသော ကြောင့် ဖြစ် သည်။ လူထုသည် မူလနေရာ၌ မရှိပြီ။ ကွဲနေသည်။ ဤအချက်က ဘာပြဿနာနည်းဆိုသော် လက္ခဏာတိုင်း၌ အနက်မျိုးစုံရှိလာခြင်း (multiplying meanings) ကို ပြသည်။ တစ်ခုတည်း အနက်စွဲ၍ မပြီး။ လူတို့သည် ရေး ရာအရပ်ရပ်ကို ဘာသာစကားအသုံးပြု၍ ပုံပြင်ဇာတ်လမ်းတွေ ပြောကြသည်။ ဤသို့ ပုံပြင်ဇာတ်လမ်းတို့ထဲ၌ စစ်ဆေးသုံးသပ်ကြည့်လာကြသည်။ Metanarratives တို့လည်း ပါဝင်သည်။ ရုပ်လွန်ပုံပြင်၊ ပုံပြင်လွန်တို့ကို ဆိုလိုသည်။

ဖြစ်ရပ်ကို ပုံလောင်းနိုင်၊ မနိုင်

ဤပုံပြင်ကြီးတို့သည် ခုံညှားလွန်းသော မဟာပုံပြင်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ကမ္ဘာလုံးချီပြီး မှန်ကန် သည်။ လောကအလုံးစုံ မှန်ကန်သည်။ လုံးလုံးလျားလျား ခိုင်ခန့်သော အဖြေ၊ အလုံးစုံပမာသော အဖြေ (total and all embracing answers) တို့ကို ပေးစွမ်းနိုင်သည်ဟု ပြောပြကြသည်။ ပိုမိုမော်ဒန်ဝါဒသည် ဤလိုကြီးကျယ်သော ပုံပြင်ကို မီကာပုံပြင်တို့ကို မယုံကြည်ပေ။ ဝေဖန်တိုက် ခိုက်သည်။ ပုံပြင်ကို မီကာပုံပြင်နှင့် မကွဲရပုံပြင်ဟူ၍ နှစ် မျိုးခွဲသည်။ ပိုမိုမော်ဒန်ဝါဒက မကွဲရပုံပြင် တို့ကို ပိုပြီးအရေး စိုက်သည်။

ပိုမိုမော်ဒန်ဝါဒက ယခုလက်ရှိ ရောက်နေသော ကာလကို ပိုမိုမော်ဒန်ကာလဟု အကဲဖြတ် သည်။ မော်ဒန်ကာလကို ဖြတ်ကျော်နေပြီဟု ဆိုသည်။ ဤနေရာ၌ anomie ဆိုသော စကားရပ်ကို သုံးသည်။ ပိုမိုမော်ဒန်ခေတ်သည် မျှဝေယူထားကြသော လူ့တန်ဖိုးတွေ ၊ စံချိန်စံထားတွေ အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ တစ်စစီ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်နေသော ခေတ်ဟု ဆိုသည်။ အချို့က သည်လိုသုံးသပ် ချက်တွေ လက်မခံချင်ကြပေ။

ကမ္ဘာ့ရေး ရာတို့၌ အထက်တွင် ဖော်ပြသော အိုင်ဒီအိုလိုဂျီတို့ ရှုထောင့်မှ ကြည့်ရှုသလို နိုင်ငံ အစိုးရတို့၌ လည်းကောင်း၊ ခေါင်းဆောင်တို့၌ လည်းကောင်း ဖြစ်ရပ်တို့ကို မိမိစိတ်ကြိုက် ပုံလောင်း နိုင်သည့်စွမ်းပကား (capacity shape events) ရှိ၊ မရှိကို ရှုထောင့်သစ်ဖြင့် ကြည့်လာကြသည်။ ကမ္ဘာ့အရေး တို့သည် အလွန်ရှုပ်ထွေးလာလေရာ ဖြစ်ရပ်တို့သည် အရှိန်အဟုန်ပြင်းထန်စွာ ဖြင့် ဖြစ်ပွားကြသည်။ များ စွာ သော ဖြစ်ရပ်တို့သည် ရှေးခုံသဏ္ဌာန်တို့ဖြင့် ပေါ်သည်။ မမျှော်လင့်ဘဲ ပေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၂၁ ရာစုနှစ် ကို အငိုက်အရှိုက်များ သော ရာစုနှစ် (century full of surprises) ဟု ဆိုသည်။

ဆားပုလင်းနှင့် ဖားပြုပြင်

ဆားပုလင်းတက္ကနိုလိုဂျီဆိုသည်မှာ ကင်မရာများ ကွန်ပျူတာများ ဂျီပီအက်စ်များ အစ ရှိသည့် လူအပေါင်းကို လူဆိုးထိန်း ဆားပုလင်းက စောင့်ကြည့်သလို စောင့်ကြည့်နိုင်သော ကိရိယာတို့ကို ဆိုလိုသည်။ အချို့ပညာရှင်တို့က လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ဆားပုလင်းလူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်လာလိမ့်မည် ဟု ထောက်ပြသည်။ ဆားပုလင်းတက္ကနိုလိုဂျီတို့ကို နိုင်ငံတိုင်းက အသုံးပြုလာကြ သော ကြောင့် တိုင်းပြည်တစ်ပြည်သည် လွတ်လပ်သော နိုင်ငံ ဖြစ်သည် (သို့မဟုတ်) အာဏာရှင် နိုင်ငံ

ဖြစ်သည်ဆိုပြီး မခွဲခြားနိုင်တော့ပြီဟု ထောက်ပြသည်။ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံနှင့် အာဏာရှင် နိုင်ငံကြား စည်းပျောက်သွားသည်။

အခြားပညာရှင်တစ်ဦးက ဆားပုလင်းတက္ကနိုလိုဂျီတွေ ထွန်းကားလာသော ကြောင့် လူတို့ သည် ရေခဲအိုးပြုတ်ခံရသော ဖားနှင့် တူလာပြီဟု နှိုင်းသည်။ အနှောင့်အယှက်ဘေးမှ အေးငြိမ်း လိုခြင်း (privacy) သည် ဆုံးရှုံးလာသည်။ သို့သော် အိုးထဲမှဖားသည် ရေခဲအိုးဆူလာသော အခါ အိုးထဲမှခုန်မထွက်နိုင်ဘိသကဲ့သို့ တူမည် ။ ရေခဲအိုးဆူထဲ၌ ပင် နေတတ်ထိုင်တတ်အောင် ကြိုး ပမ်းရသည်။ သို့သော် ဖားပြုပြန် နှိုင်းသော ပညာရှင်က အချက်တစ်ချက် သတိပေးသည်။ ပရိုက်ဗေစီဆုံးရှုံးမှု သည် သေရေး ရှင်ရေး အဆင့် ရောက်လာသော အခါ၌ အပြုတ်ခံနေရသော ဖားက တစ်မျှ စဉ်းစားလာစရာရှိသည်။

အီကိုစညပင်ဝပြောမှု လိုက်ဖက်စတိုင်ကောင်းနှင့် ပညာသစ်

လှလည်းလှ ညီလည်းညီ

၂၁ ရာစု၏ အလားအလာတို့ကိုထည့်တွက်ရာတွင် eco-affluence အကြောင်းလည်း ပါသည်။ တော် ရုံတန်ရုံနေရာ၌ ပါဝင်သည်မဟုတ်။ ၂၁ ရာစု၏ အရေး အကြီးဆုံးသော အရေး ကိစ္စ တို့ထဲတွင် တစ်ခုအ ဖြစ်ပါဝင်သည်။ eco-affluence ‘အီကိုစညပင်ဝပြောမှု ’ ဆိုသည်မှာ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေဘဲ လူတွေ စညပင်ဝပြောလာမှု ကို ပြောသည်။ လူတွေ စညပင်ဝပြော ပါ၏ ။ သို့သော် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဆိုးဝါးပျက်စီးစေသည်ဟုဆိုလျှင် ဤစညပင်ဝပြောမှု ကို ‘အီကိုစညပင်ဝပြောမှု ’ ဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ပေ။

၂၁ ရာစု၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကျမ်းကို ရေး သားပြုစုသူ ဂျိမ်းမာတင်က ‘အီကိုစညပင် ဝပြောမှု ’ ကို ဤသို့ အနက်ဖွင့်ဆိုသည်။

မကြာမီတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤကမ္ဘာဂြိုဟ်ကြီးက ပေးစွမ်းနိုင်သော နည်းလမ်းတို့အတွင်း : နေထိုင်ရတော့မည် ။ ဤကမ္ဘာမြေကြီးက ပေးစွမ်းနိုင်သော ရေထက်ပိုပြီး ရေတွေ မသုံးနိုင်တော့ပေ။ သို့သော် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်က ပေးသော ရင်းမြစ်အင်အားစုထက်ပိုမသုံးဘဲ စည်ပင်ဝပြော သော လူ့ယဉ်ကျေးမှု ကြီးတစ်ရပ်ကို ကျွန်ုပ်တို့ထူထောင်နိုင်ပါသည်။ ဤစည်ပင်ဝပြောမှု ကိုပင် eco-affluence ဟု ကျွန်ုပ်က နာမည် ပေးလိုသည်။ ဂျမ်းမာတင်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စနစ်ကို မဖျက်ဆီးဘဲ သဘာဝရင်းမြစ်အင်အားစု အရပ်ရပ်ကို ဉာဏ်ရှိရှိ ချွေတာသုံးစွဲရင်း၊ စည်ပင် ဝပြောမှု ကို ထူထောင်နိုင်သော အလားအလာရှိသည်ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

အခန့်ညားဆုံး အရည်အသွေးရှိသည့် လိုက်ဖက်စတိုင်တွေ အမျိုးမျိုးဖြင့် ပေါ်မည် ။ ဤလိုက်ဖက် စတိုင်တို့သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်စနစ်များ ဖျားနာနေမှု ကို ကုစားပေးနိုင်သည်။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဘေးအန္တရာယ်မပြုပေ။ အလွန်အဆင့်မြင့်ခေတ်မီလာသော စီးတီးတို့တွင် နေထိုင် ခြင်း၊ မိသားစုများ အနီးတွင် နေထိုင်ခြင်း၊ တီထွင်ဖန်တီးမှု လက်ရာတို့၏ စိတ်လှုပ်ရှားမှု တို့ကို ခံစား ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု မျိုးစုံ ရှိခြင်း၊ ခမ်းနားသော ပန်းခြံနှင့် ဖြေဖျော်မှု တို့ရရှိခြင်းစသည်ဖြင့် တင့်တယ် သည့် စီးတီး (မြို့ ကြီး) တို့သည် လှလည်းလှ။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်များ တို့နှင့် လည်း ညီညွတ်မည် ။ Cities can be both beautiful and ecologically correct ဟု ဆိုသည်။ ဤကား အီကိုစည်ပင် ဝပြောမှု ၏ သဘောတရားပင် ဖြစ်သည်။

သဘာဝဆီပြန်လှည့်

အီကိုစည်ပင်ဝပြောမှု သည် ဆိုဒဲပါရှင်းလင်းချက်အရ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှု နှင့် လူတို့၏ စည်ပင်ဝပြောလာမှု ကို လိုက်လျောညီထွေ တွဲစပ်ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ လူတို့၏ စည်ပင် ဝပြောမှု (သို့ မဟုတ်) လိုက်ဖက်စတိုင်မျိုးစုံ ပေါများလာမှု သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေ ခြင်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ အချို့ကား သဘာဝကိုလည်း မထိခိုက်၊ စည်ပင်ဝပြောမှု လည်း ဖြစ်စေဟု ဆိုသည်မှာ သဘာဝဆီပြန်လှည့်ခြင်း (back to nature) လောဟု မေးခွန်းထုတ်နေသည်။

ကျမ်းရှင်ဂျိမ်းမာတင်က အီကိုစည်ပင်ဝပြောမှု သည် ရှေးခေတ်ကလို လူအပေါင်းတို့အား သဘာဝဆီပြန်လှည့်ခိုင်းခြင်းမဟုတ်ဟု ဖြေကြားသည်။ သဘာဝနှင့် ကိုက်ညီအောင်ဆိုပြီး ရှေးခေတ်လူတွေ နေနည်းထိုင်နည်းတို့အတိုင်း ပြန်နေခိုင်းခြင်းမဟုတ်။ အရည်အသွေးအမြင့်ဆုံး လိုက်ဖစ်တိုင်တို့ကို ထူထောင်ကြရင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အညီအညွတ် ဖြစ်စေရန်သာ တိုက်တွန်းခြင်း ဖြစ်သည်။

ဂျိမ်းမာတင်က ‘ကောင်းမွန်သော လိုက်ဖစ်တိုင်’၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်သည်။ ယင်းမှာ လိုက်ဖစ်တိုင်တစ်ရပ်သည် ဘာသာရေး (religion) အလှရသ (beauty) နှင့် အသိုင်းအဝိုင်း (community) တို့နှင့် အချိတ်အဆက်ရှိလျှင် ဤလိုက်ဖစ်တိုင်သည် လိုက်ဖစ်တိုင်ကောင်း ဖြစ်သွားသည်ဟု အနက်ဖွင့်သည်။

အနာဂတ်လူ့ယဉ်ကျေးမှု တွင် လိုက်ဖစ်တိုင်မျိုးစုံရှိမည် ။ အချို့က သဘာဝကို ချစ်မြတ်နိုး ခြင်း (love of nature) ကို ပြောမည် ။

အဝယ်လူတန်းစားအသစ်

အချို့ကအဆင့်မြင့် တက္ကနိုလိုဂျီအကြောင်းကို အဓိက အားထားမည် ။ အချို့က အော်ပရာ ဇာတ်၊ ဘေ့စ်ဘော၊ ပြဇာတ်ရုံနှင့် ဂျက်စ်ဂီတအကြောင်းတို့ကို ရည်ညွှန်းမည် ။ အချို့က ဇီဝမျိုးစုံ စနစ်ရှိခြင်းကို အရေး ပေးမည် ။ အချို့က သမုဒ္ဒရာအတွင်း ၊ ပြိုင်ပွဲတို့အကြောင်းကို ပြောချင်သည်။ အချို့က ငှက်မွေးမြူရေး ၊ သစ်ခွပန်းစိုက်ပျိုးရေး ၊ လေဟန်စီးခြင်း၊ ခရစ်ကက်ကစားခြင်း၊ တောထဲ ခရီးကြမ်းထွက်ခြင်း၊ သာယာလှပသော ပန်းခြံတွေ ထဲ လမ်းလျှောက်ခြင်း စသည့်အရာတို့တွင် ရူးသွပ်နေကြသည်။ လူတို့သည် ဒစ်ဂျစ်တယ်တက္ကနိုလိုဂျီတွေ ပေါ်လာသဖြင့် အလွန်ကြွယ်ဝသော virtual reality computer games တို့ကို ကစားကြမည် ။ အစစ်နှင့် ခွဲမရအောင်တူသော ကွန်ပျူတာဂိမ်းအမျိုးအစားတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဟိုင်ဗိုင်းနားကြပ်၊ အဆင့်မြင့်ကြည်လင်ပြတ်သားမှု ကိရိယာများ ပေါ်ထွန်းလာသဖြင့် လူတို့သည် ခေတ်အမီဆုံးဖျော်ဖြေမှု လုပ်ငန်းတို့ကို ကမ္ဘာမည် သည့်နေရာသို့ မဆို ယူဆောင်သွားနိုင်ပြီ။ ဤအချက်က ညွှန်းလိုသည့်အရာမှာ ‘အဝယ်လူ တန်းစားအသစ်’ (a vast new buying class) တစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာသော

အချက် ဖြစ်သည်။ မိုးမျှော်ကုန်တိုက်၊ တာဝန်ကုန်တိုက်၊ မော်လ်ကုန်တိုက်ကြီးတွေ ပေါ်လာ၍ အဝယ်လူတန်းစား အသစ်ပေါ်လာပြီ။ သူတို့က လူဦးရေ ဘီလီယံနှင့် ချီရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဘီလီယံနှင့် ချီရှိမည့် ဤအဝယ် လူတန်းစားအသစ်တို့က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အခြေအနေဆိုးဝါးအောင် မလုပ်ဖို့ ထိန်းသိမ်းရန် လိုလာသည်။ သဘောမှာ သူတို့ကို လေထုထဲ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်တွေ မှု တ်သွင်းခြင်းမပြုစေဘဲ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤအတွက် သူတို့အတွက် သန့်ရှင်းသော စွမ်းအင်အသစ်၊ မညစ်ညမ်းသော စွမ်းအင်သုံး မော်တော် ကား အမျိုးအစားသစ်၊ ရေကိုထိထိ ရောက်ရောက် သုံးစွဲနည်း စသည်တို့ကို အရန်သင့်ရှိနေစေရန်လိုမည် ။ သဘောမှာ အီကိုစည်ပင် ဝပြောမှု (eco-affluence) ကို ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ပိုပြီး လူကြိုက်များ လာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ ဖြစ် သည်။

အသင်္ချေနှင့် အနတ္တ

အနာဂတ်တွင် ပညာသည် အလွန်လျင်မြန်စွာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မည် ။

ပညာသာကြီးထွား မည် မဟုတ်။ ဤပညာကို လက်တွေ့ အသုံးချသော နည်းနာတို့လည်း အရမ်းကြီးထွားမည် ။ Knowledge and techniques တို့ ပူးတွဲ ပြီး အရမ်းကြီးထွားမည် ။ ပုံမှန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တို့ကို စက်တို့က ဝင်ရောက်လုပ်ဆောင်ပေးကြမည် ဖြစ်သည့်အတွက် လူတို့၌ အချိန်တွေ အများ ကြီး ပိုမည် ။ လူတို့သည် ထွက်ရှိလာသော အချိန်ပိုတို့ကို တီထွင်ဖန်တီးမှု လုပ်ငန်း (creativity) တို့၌ လည်းကောင်း၊ လူသားခံစားမှု လိုအပ်သော အလုပ်တို့၌ လည်းကောင်း ပို၍ ပို၍ ဖိုးကပ်လုပ်လာနိုင် ကြမည် ။ သဘောမှာ အီကိုစည်ပင်ဝပြောမှု ဆိုင်ရာ အသင်္ချေနှင့် အနတ္တပေါ်လာမည် ။

ဆိုခဲ့ပါအတိုင်း တင်ပြခြင်းသည် ကောင်းလွန်းနေသည်။ ဤနေရာ၌

ဂျိမ်းမာတင်က Lord of The Rings ရုပ်ရှင်ကားကိုရည်ညွှန်းည်။ တိုးတက်မှု အတွက် စိတ်ကူးတို့သည် ကပ်ဘေးကြီးများ ကြောင့် လည်းကောင်း၊ တိုက်ပွဲတို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗျူရိုကရက်တို့ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပိတ်ဆို့ခံရနိုင်သည်။ အာရုံပြောင်းအောင် ဆွဲဆောင်မှု တို့သည် အလွန်စူးရှလှပေရာ လူတို့သည် ယင်းတို့မှ မရုန်းထွက်နိုင်အောင် ဖြစ်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် 'အီကိုစည်ပင်ဝပြောမှု 'သည် အဖျက် ဘက်နှင့် လွန်ဆွဲရမည် ။ လွန်ဆွဲပွဲ၌ လူတို့က

နိုင်စရာအကြောင်းရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ၂၁ ရာစု၌ ဓနကို ဉာဏ်ပညာက ဖန်တီးလာသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။

လူသားတို့၏ အပြစ်ခြောက်ပါးဂရိအလွမ်းဇာတ်နှင့် ဘုံပိုင်တို့၏ အလွမ်းဇာတ်

ဂေါဒ်နှင့် အီကွေးရှင်း

Big Bang ဆိုသည်မှာ စကြဝဠာကြီးအား စတင်ပေါက်ဖွားပေးလိုက် သော ပေါက်ကွဲမှု ကြီး ကို ရည်ညွှန်းသည်။ စကြဝဠာ၏ အစသည် ဘစ်ဘင် ဖြစ်သည်။ ဤတွင် ဘစ်ဘင်ကို ဂေါဒ်က ဖန်ဆင်းပေးလိုက် ခြင်းလော။ သို့ တည်းမဟုတ် ဤဘစ်ဘင်သည် ဂေါဒ်အား ညီမျှခြင်း (equation) ထဲမှ ဖယ်ရှားပစ်ခြင်း (သို့ မဟုတ်) သဘာဝကြီးသည် ယိုယွင်းပျက်စီးလာသည်။

ထိုအခါ၌ အငြင်းထပ်ပွားကြပြန်သည်။ သဘာဝကြီး ပျက်စီးယိုယွင်းမှု သည် စကြဝဠာကြီး သည် နှစ် ပေါင်းဘီလီယံနှင့် ချီ၍ အီဇောလူးရှင်းကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသဖြင့် ဇရာကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ခြင်း လော၊ သို့ တည်းမဟုတ်၊ စကတည်းက လူသားတွေ မှာ :ယွင်းခဲ့မှု ကြောင့် သဘာဝကြီးပျက်စီးလာရ ခြင်းပေလောဟူ၍ အငြင်းပွားသည်။ ယခုအခါ ပညာရှင်အားလုံးလိုလိုက နှစ် ခုစလုံးကြောင့် သဘာဝကြီး ပျက်စီးရသည်ဟု သဘောတူညီကြသည်။

လူသားတွေ ကြောင့် ဟုဆိုလျှင် လူသားတွေ ဘာမှာ :သနည်းဟု မေးစရာပေါ်လာသည်။ အမှာ :တွေ လျှင် ပြင်ဆင်လိုကော ရနိုင်ပါ၏ လောဟု၊ အဆက်မေးခွန်းမေးသည်။ ဤမေးခွန်းတို့ သည်ပင်လျှင် ၂၁ ရာစုနှစ် ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုလိမ့်မည် ဟု ၂၁ ရာစုနှစ် အနက်အဓိပ္ပာယ် ကျမ်းကိုရေး သူ ဂျိမ်းမာတင်က ထုတ်ဖော်ပြသည်။ လူတွေ ကြောင့် သဘာဝ ပျက်စီးလာရသည်ဟု ဆိုလျှင် လူတွေ က တမင်တကာ မကောင်းသော ကြံရွယ်ချက်နှင့် ဖျက်ဆီးတာလားဟု မေးရပြန် သည်။ ဂျိမ်းမာတင်အဆိုအရ လူသားတို့သည် မကောင်းသော စေတနာဖြင့် သဘာဝကိုဖျက်ဆီး

ကြသည် မဟုတ်ပေ။ မရည်ရွယ်ဘဲနှင့် အမှု မဲ့ အမှတ်မဲ့ မတောတဆ ဖျက်ဆီးမိကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မှာ :ယွင်းစွာ နားလည်ခြင်း

ဤနေရာ၌ ဂျိမ်းမာတင်က လူသားတွေ

ရှေးဟောင်းဂန္ထဝင်အလွမ်းဇာတ်လမ်းတွေ (Greek tragedies) ထဲ မျောပါနေပုံကို ထောက်ပြသည်။ ရှေးဟောင်းဇာတ်လမ်းပဲ ဖြစ် ဖြစ်၊ ကာလအပေါ် အလွမ်းဇာတ်လမ်းပဲ ဖြစ် ဖြစ်၊ အလွမ်းဇာတ်လမ်းမှန်လျှင် အစစ်အမှန်အကဲခတ်မှာ :ခြင်းကို အခြေခံ သည်။ Miscalcuation of reality ဟု ဆိုသည်။ အစစ်အမှန်တွေ ကို အတွက်အချက်မှာ :၍ လွမ်းရ ဆွေးရသည်။ ကြေကွဲရသည်။

ဂရိဇာတ်သဘင်တွင် သူရဲကောင်း ဟီးရိုးကို စံမတူအောင် အမွှမ်းတင်သည်။ ဘာကိုမဆို လုပ်ရဲကိုင်ရဲ၊ လုပ်နိုင် ကိုင်နိုင်သည်ဟု ပြသရာတွင် ဂေါ်ဒိတို့၏ သတိပေးစကားကိုပင် ဂရုမစိုက် လျစ်လျူရှုနိုင်လောက်အောင် မာနကြီးသည်အထိ ဖြစ်ပေးရသည်။ လူသားတွေ ကလည်း ဤသို့ ဇာတ်လမ်းတွေ ထဲ မိန်းမောနေကြရာ မိမိတို့၌ ဘယ်လိုအတွေ့ :အခေါ် အမှာ :အယွင်းတွေ ရှိနေမှန်း ပင် မသိနိုင်ကြတော့ပေ။ လူတို့၌ သဘာဝနှင့် ပတ်သက်ပြီး နားလည်မှု အမှာ :အယွင်းခြောက်ပါး ရှိသည်။ ဤသို့ နားလည်မှု မှာ :ယွင်းမှု ခြောက်ပါး (six kinds of misconception) ကြောင့် သဘာဝ ကြီးသည် ပျက်စီးလာရသည်။ ၎င်းခြောက်ပါးမှာ -

(၁) သဘာဝ၏ ရင်းမြစ်အင်အားစုတို့သည် အကန့်အသတ်မရှိဟု မှာ :ယွင်းစွာ ယုံကြည် သည်။

(၂) သဘာဝသည် ညစ်ညမ်းမှု (pollution) မှန်သမျှကို စုပ်ယူသိမ်းဆည်းနိုင်သည်ဟု မှာ :ယွင်းစွာ တွေ့ :တောသည်။

(၃) သဘာဝ၏ မျိုးစိတ် (species) တို့ကို အမှု မဲ့အမှတ်မဲ့ ဖျက်ဆီးပစ်ကြသည်။

(၄) လူတို့က မိမိကိုယ်ခန္ဓာတို့သည် မိမိတို့က ထုတ်လုပ်သော ပစ္စည်းတို့၏ ဘေး

အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်နိုင်သည်။ ခုခံကာကွယ်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

(၅) သဘာဝကပြုလုပ်ပေးသော အရာမှန်သမျှကို တက္ကနိလိုဂျီက အစာထိုးပေးနိုင် သည်ဟု လူတို့က ယုံကြည်ကြသည်။

(၆) လူတို့က လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ခပ်လွယ်လွယ်နည်းတို့ဖြင့် စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည်ဟု ထင် ကြသည်။ Can Manage Society in Simplistic Ways ဟု တွင် သည်။ ဤခြောက်ပါးသော နားလည်မှု အလွဲအမှား :တို့ကြောင့် ရာသီဥတုတွေ ဖောက်ပြန် လာသည်။ သဘာဝကြီး ပျက်စီးလာသည်။

လိင်လမ်းချောင်လမ်းလွဲမှု များ

လူတို့သည် သဘာဝ၏ အခက်အခဲရှုပ်ထွေးမှု (complexity of nature) ကို ခပ်လွယ်လွယ် ပင် နားလည်သည်။ ယခု လူတို့ ထင်ထားသည်ထက် သဘာဝ၏ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှု က ပို၍ နက်ရှိုင်း ဆန်းကျယ်ကြောင်း သိရှိလာကြသည်။ လူတို့သည် သဘာဝ၏ ဆန်းကြယ်ရှုပ်ထွေးမှု ကို နားမလည် သော် လည်း သဘာဝအတုတို့ကို ဖန်ဆင်းသည်။ Artificial nature တို့ကို ဖန်တီးသည်။ သို့ဖြင့် လူလုပ်ဓာတုဗေဒအတုတို့ကို ထုတ်လုပ်ကြသည်။ လူတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာများ အတွင်း သို့ လူလုပ် ဓာတု ဗေဒပစ္စည်းအမျိုးမျိုး :တွေ ရောက်ရှိကုန်သည်။

လူ့ခန္ဓာကိုယ်တွင် သူ့သဘာဝနှင့် သူ ဓာတုဗေဒစနစ်ရှိသည်။ သဘာဝကိုယ်တွင် : ဓာတု ဗေဒဖွဲ့စည်းပုံတို့က အရည်အချင်းအချက်ပြပြီး သွေးလေလှုပ်ရှားလည်ပတ်နေသည်။ ယခု လူလုပ် ဓာတုဗေဒပစ္စည်းတွေ ခန္ဓာကိုယ်များ အတွင်း : ရောက်ရှိလာကြသဖြင့် ၊ မူလဓာတုဗေဒ၏ လှုပ်ရှားမှု စနစ်သည် အနှောင့်အယှက်တို့နှင့် ကြုံတွေ့ လာရတော့သည်။ မူလခန္ဓာကိုယ်တွင် : ဓာတုဗေဒစနစ် တွေ ရှုပ်ထွေးသွားသည်။ ဖရီဖရဲ ဖြစ်ကုန်သည်။

သို့ဖြင့် ရောဂါ အမျိုးမျိုးပေါ်သည့်အပြင် သဘာဝ ဖြစ်စဉ်တို့သည်လည်း ကမောက်ကမ ဖြစ်ကုန်သည်။ မိန်းမလျှာ၊ ယောက်ျားလျှာတွေ ပေါ်လာခြင်းသည် လိင်ရှုပ်ထွေးမှု (sexual confusion) ကို ပြသည်။ ယခုလူတို့၌ သာ လိင်ရှုပ်ထွေးမှု

ပေါ်သည်မဟုတ်။ တိရစ္ဆာန်တို့၌ လည်း ပေါ်လာသည်။ တိရစ္ဆာန် မိန်းမလျာ၊ ယောက်
ပုလျာတွေ ပေါ်လာသည်။ ဖိုမနစ် ခုစလုံးပါသော သတ္တဝါမျိုးတွေ ပေါ်လာသည်။
ဖိုမလီလမ်းလွဲမှု များ ဟု ဆိုသည်။ ဤဆန်းကြယ်မှု တို့ ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း သည် အထက်တွင်
ဖော်ပြခဲ့သော လူတို့၏ နားလည်မှု မှာ ယွင်းမှု ခြောက်ပါးမှ စတင်သည်ဟု ကျမ်းရှင်က
ဆိုသည်။

ဘုံဘိုင်တို့၏ ကြေကွဲဖွယ်ဇာတ်လမ်း

ဂရိအလွမ်းဇာတ်လမ်းများ ပေါ်သလို common ခေါ် အားလုံးပိုင်
ဘုံပိုင်အရာတို့သည် လည်း ကြေကွဲဖွယ်ဇာတ်လမ်းနှင့် တွေ့ လာသည်။ Tragedies of
common ဟု ခေါ်သည်။ ရွာတိုင်းတွင် နွားစားကျက်တွေ ရှိသည်။ ဤနွားစားကျက်တို့သည်
ရွာ၏ ဘုံပိုင် ဖြစ်သည်။ အလားတူ မျိုးပင် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၊ အာကာသ၊ ငါး၊
လေထုစသည်တို့သည်လည်း ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား အားလုံး၏ ဘုံပိုင်ပစ္စည်းတွေ
ဖြစ်ကြသည်။ မမြင်ရသော ဘုံပိုင်တို့လည်းရှိသည်။ အိုဇုန်းအလွှာနှင့် မြေအောက်ဘက်
ရေအရင်းအမြစ်တို့ ဖြစ်သည်။ သဘာဝကပေးသော ဘုံပိုင်များ ရှိသလို လူတို့
ဖန်တီးထားသော ဘုံပိုင်တို့လည်း ရှိလာသည်။ ၎င်းတို့မှာ မော်တော် ကားလမ်း၊ ရေဒီယိုလှိုင်း၊
အင်တာနက်နှင့် ဂြိုဟ်တုပတ်လမ်းကြောင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ကျေးရွာဟောင်းတို့တွင် ရှိသော ဘုံပိုင်တို့ကို စည်းမျဉ်းဖြင့် ကွပ်ကဲပြီး
regulated လုပ်သလို အထက်တွင် ဖော်ပြသော ဘုံပိုင်ရင်းမြစ်အင်အားစုတို့ကိုလည်း
စည်းမျဉ်းတို့ဖြင့် ကွပ်ကဲသင့်သည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာဘုံပိုင်ပစ္စည်းတို့အပေါ်
ကွပ်ကဲနည်းတို့နှင့် တော့ မတူနိုင်ပေ။ မကြာသေးမီက အထိ ဤကမ္ဘာပထဝီမြေကြီး၏
ဘုံပိုင်ပစ္စည်းတို့ကို အမှတ်မထင်သိထားခဲ့သည်။ ဤဘုံပိုင်ရင်းမြစ် အင်အားစုတို့သည်
အလွန်ကျယ်ပြန့်၍ သုံးမကုန်နိုင်အောင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။

လူတို့နေစဉ် ရှုနေသော လေထု၊ သစ်တောနှင့် သမုဒ္ဒရာတို့သည်
အလွန်ကျယ်ပြန့်လှပေရာ သုံးမကုန်အောင်ကျယ်ပြန့်သည်ဟု ထင်မှတ်စရာ ဖြစ်နေသည်။ သို့
သော် ယခုတက္ကနိုလိုဂျီအသစ် တွေ ပေါ်လာသည်။ ဤတက္ကနိုလိုဂျီအသစ်တို့ဖြင့်

သုံးမကုန်ဟုထင်ရသော ဘုံပိုင်တို့ကို လူသား တို့က အလဟဿ ဖြုန်းပစ်လာကြသည်။
လူဦးရေကလည်းတိုး၊ စည်ပင်ဝပြောမှု ကလည်းတိုး၊ အမြတ်ရလိုမှု တို့ကလည်း
တိုးပွားလာသော အခါ ဖျက်ဆီးနိုင်သော အင်အားကလည်း တိုးပွားလာ တော့သည်။

ယခင်ကဆိုလျှင် ဘုံပိုင်ပစ္စည်း၏ အလွမ်းဇာတ်လမ်းဆိုလျှင်
ကျေးလက်ဘုံပိုင်ပစ္စည်းတို့၏ အလွမ်းဇာတ်လမ်းအ ဖြစ်သာ နားလည်ခဲ့ရသည်။ ယခု
ဤအဆင့်ကျော်ပြီ။ ဂြိုဟ်ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ဘုံပိုင်ပစ္စည်းတို့၏ လွမ်းခန်း ဖြစ်လာသည်။
ကမ္ဘာဂြိုဟ်၏ ဘုံပိုင်ပစ္စည်းတို့ ကြေကွဲပြီ။ ဤဂြိုဟ်ကမ္ဘာ ၏ ဘုံပိုင်ပစ္စည်းတို့အရေး သည်
ဂလိုဘယ်အရေး (global issue) ဖြစ်နေပြီ။ ဤဘုံပိုင်ပစ္စည်းသည် သမုဒ္ဒရာတို့
ဖြစ်ကြသည်။ ဂြိုဟ်တုမှနေ၍ ဤဂြိုဟ်ကမ္ဘာကြီးကို ငုံ့ကြည့်လျှင် ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ၇၀
ရာခိုင်နှုန်းသည် ရေတွေ ဖြစ်နေကြောင်း တွေ့ မြင်ရမည် ။ သမုဒ္ဒရာတွေ ထဲ
ခရီးဆန်ကြည့်ပါ။ လူတို့က သမုဒ္ဒရာထဲမှ ငါးအားလုံးတို့၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကို
ဖျက်ဆီးထားကြောင်း တွေ့ ရမည် ။

ဤသည်ကိုပင် ကမ္ဘာ့ဘုံပိုင်ပစ္စည်းတို့၏ ကြေကွဲဖွယ်ဇာတ်လမ်း
ဖြစ်တော့သည်။ Tragedy of common ဟု ခေါ်သည်။

Ref: The meaning of 21 century by James Martin.

THE WAVES MAGAZINE 9-2007,1-2008

ဒစ်ဂျစ်ပြုပညာနှင့် အကောင်းဆုံးကို ခေါင်းခေါက်ရွေး ပညာကက်တီဒရော် နေရာရွေး.

ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်မှန်သမျှကို ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ပြီး အင်တာနက် ဝက်ဘ်ဆိုက် (ဆိုက်ကာစပေ့စ်) တို့တွင် တင်ထားကြပြီ။ သို့ဖြင့် အကွာရာဖြင့် ပုံနှိပ်ထားသော ပညာတို့သည် ဒစ်ဂျစ်ပြုပညာ (digitized knowledge) တွေ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ပထမအဆင့်၌ ဤဒစ်ဂျစ် ပြုပညာတို့သည် လူသားတွေ အသုံးပြုရန်အတွက် ဖြစ်သည်။ လူသားတို့အကျူးငှာ ဒစ်ဂျစ်ပြုပညာ ကို တီထွင်သည်။

သို့သော် ယခုနောက်ပိုင်း၌ တစ်မျိုး ပြောင်းသွား သည်။ ဒစ်ဂျစ်ပြုပညာ (အီလက်ထရောနစ် ပြုပညာ electronis knowledge) သည် လူသားတွေ အသုံးပြုရန်အတွက် သက်သက်သာသာ မဟုတ်တော့ဘဲ၊ ကွန်ပျူတာတို့က အသုံးပြုရန် ဖြစ်လာသည်။ ကွန်ပျူတာ (စက်) တို့က ဒစ်ဂျစ်ပြုပညာတို့ကို အသုံးပြုမည် ။ ပညာကို လူသားတို့ကလည်း အသုံးပြု၊ ကွန်ပျူတာကလည်း အသုံးပြုဖြစ်လာမည် ။

ယင်း၏ သဘောမှာ ၊ ပညာသည် လူသားဗဟိုပြုမှု မှ ကွန်ပျူတာဗဟိုပြုမှု သို့ ရွေ့လျားလာ ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအရွေ့အပြောင်းကို သတိချစ်မိကြရန်လိုသည်။ လူသားဗဟိုပြုဖြစ် ဖြစ်၊ ကွန်ပျူတာဗဟိုပြုဖြစ် ဖြစ်၊ ပညာတို့ကို ဒစ်ဂျစ်ပြု၍ ဆိုက်ဘာစပေ့စ်တွင် တင်ထားကြတော့မည် ဖြစ်လေရာ၊ cathedral of cyberspace (ဆိုက်ဘာစပေ့စ်) မှ ကက်တီဒရော်ကျောင်းတော် ကြီး တွေ ပေါ်တော့မည် ။ ပေါ်လည်းပေါ်နေသည်။

ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ပညာရေး ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားတို့အား ဤဆိုက်ဘာစပေ့စ် ကက်တီဒရော် (ဘုရားရှိခိုးကျောင်း) ကြီးတွင် ကျင်ကျင်လည်လည် ပျော်မွေ့ နိုင်ကြရန် ဖြစ်လာသည်။

ထိပ်တန်းကို စစ်ကြည့်ခြင်း

၂၁ ရာစုနှစ် အနာဂတ်ပညာ၏ အနေအထား သဘာဝတို့ကို အထက်တွင် ဖော်ပြသည့် အတိုင်း ဟောကိန်းထုတ် ရှင်းပြနေချိန်၌ ၊ တက္ကသိုလ်များ အပါအဝင် အစိုးရကျောင်း ဖြစ်စေ၊ ပရိတ်ပိတ်ကျောင်း ဖြစ်စေ၊ ကျောင်းအသီးသီး၏ ထိပ်တန်းရောက်မှု အခြေအနေကို ပညာရေး ပါရဂူ တို့က သုံးသပ်ပြနေသည်။

ဤအကြောင်းကို အဓိကသုတေသနပြုသုံးသပ်သော အဖွဲ့အစည်းမှာ မက္ကကင်ဆေး သုတေသနအဖွဲ့ ဖြစ်၍ ၊ ဤအဖွဲ့ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပညာရေး ၌ ထိပ်တန်းစာရင်းဝင်နိုင်ငံတို့ကို ဖော်ပြ သည်။ (၁) ကနေဒါ၊ (၂) ယူအက်စ်၊ (၃) ဖင်လန်၊ (၄) ဂျပန်၊ (၅) စင်ကာပူ၊ (၆) တောင်ကိုရီးယား၊ (၇) နယူးဇီလန်၊ (၈) သြစတြေးလျ၊ (၉) ဆွီဒင်၊ (၁၀) နော်ဝေ၊ (၁၁) နယ်သာလန်၊ (၁၂) ဂျာမနီ စသည်ဖြင့် ဖော်ပြသည်။ ထိုနိုင်ငံတို့မှ တက္ကသိုလ်နှင့် ကျောင်းတို့သည် ကမ္ဘာ့ထိပ်ဆုံး (တော့ပ်) တို့တွင် ရှိနေကြသည်။

ထို့ကြောင့် ‘ဤသို့ ထိပ်ရောက်ရန် ဘယ်လိုလုပ်ကြသလဲ။ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ’ ဟူ၍ မေးခွန်းထုတ်ပြီး၊ မက္ကကင်ဆေးအဖွဲ့က စစ်တမ်းထုတ်သည်။ (၁) ကျောင်းရန်ပုံငွေ တောင့်တင်းလို့ လား၊ (၂) ကျောင်းအုပ်ချုပ်ပုံ ကောင်းလို့လား၊ (၃) သင်ရိုးညွှန်းတမ်း အဆင့်အတန်းကောင်းပြီး မြင့်လို့လား၊ (၄) စာမေးပွဲစမ်းသပ်ခြင်းနှင့် အောင်ချက်တွေ ကောင်းလို့လား၊ (၅) ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရတို့၏ ကဏ္ဍက ကောင်းလို့လား၊ (၆) ဗဟိုအမျိုးသားအစိုးရက မည် သည့်ကဏ္ဍမှ ပါဝင် သနည်း၊ (၇) အခြားနေရှင်နယ်အေဂျင်စီတို့က ဘယ်လိုအနေအထားရှိသလဲ၊ ဘယ်လောက် အတိုင်းအတာအထိ အကျိုး ဝင်ပတ်သက်သလဲ၊ (၈) ကျောင်းဝင်ခွင့်တို့က ဘယ်လိုပုံစံရှိသလဲ စသည်ဖြင့် မေးခွန်းတွေ ထုတ်သည်။ ဤမေးခွန်းတို့သည် အထူးအဆန်းတွေ မဟုတ်ပေ။ သမား ရိုးကျနည်းတွေ ဖြစ်သည်။

ကိုရီးယားဆိုရိုး

ဤနည်းတို့ဖြင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရလဒ်တို့ကို ရှာသည်။ သမားရိုးကျ အဓိကရလဒ်က နှစ် မျိုး ဖြစ်သည်။ စာတတ်မြောက်မှု (literacy) နှင့် ကိန်းဂဏန်းတွက်ချက်တတ်မှု (numeracy) တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဤရလဒ်နှစ် မျိုးစလုံး

မူလတန်းပညာရေး အဆင့် တိုးတက်ခြင်း မရှိသည်ကို မကွင်း ဆေးသုတေသနအဖွဲ့က ထောက်ပြသည်။

သို့ဖြင့် ပညာရေး ဆိုင်ရာ ပညာရှင်တို့ကြောင့် ဂုဏ်အသိလင်၏ ဟာသစကားတစ်ခု ခေတ် စားလာသည်။ ဤဟာသစကားမှာ ‘ဘာမျှ မလုပ်တတ်လျှင် ကျောင်းဆရာလုပ်၊ ကျောင်းဆရာ မလုပ်တတ်လျှင် ကျောင်းကို စီမံအုပ်ချုပ်’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဤကိုကားချက်သည် တလွဲတဖျင် ကိုးကားချက်ဟု စွပ်စွဲသည်။

ပညာရေး အဆင့်အတန်းတို့သည် တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ မတူညီကြပေ။ ခြားနားသည်။ ဤသို့ ခြားနားချက်တို့ကို အိုအီးဒီစီအဖွဲ့က လေ့လာသုံးသပ်သော အခါ အချက်နှစ် ချက်တွေ့ သည်။ ပထမအချက်သည်၊ အကောင်းဆုံး ပညာရေး စနစ်ရှိသော နိုင်ငံတို့သည် အညံ့ဆုံးပညာရေး စနစ်ရှိ သော နိုင်ငံတို့ထက် ပါမောင်းမန် (ဆောင်ရွက်မှု) ပိုကောင်းသည်။ ဒုတိယအချက်သည် ပညာရေး ဌာန ထိပ်တန်းရောက်နေသော နိုင်ငံတို့သည် ထိပ်တန်းနေရာမှ မကျတော့သည့်အချက် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ သုံးသပ်ပြီးသကာလ၊ မကွင်းဆေးသုတေသနအဖွဲ့က အချက် ၃ ချက် အကြံပေးသည်။

(၁) အကောင်းဆုံးဆရာတို့ကို ငှားပါ။

(၂) အကောင်းဆုံးဆရာတို့ကို ရွေးချယ်ရာတွင် လည်း အကောင်းဆုံး ဆရာတို့ထဲမှ ရွေးပါ။

(၃) တပည့်တွေ က ညံ့ဖျင်းနေလျှင် ဆရာကောင်းတို့က ဝင်ပါ။

ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အထက်ပါ အကြံပေးချက်သုံးပါးသည် ကိုရီးယားပညာရေး ပိုင်း၏ ဆိုရိုးစကားကို အားကိုးထားသည်။ ‘ပညာရေး စနစ်၏ အရည်အသွေး ကွာလတီသည် ဆရာတို့၏ အရည်အသွေး ကွာလတီထက် မပိုနိုင်ပါ’ဟု ကိုရီးယားပညာရေး ဆိုရိုးစကားက ပြောထားသည်။ ကွာလတီကောင်း ဆရာတို့ကို မွေးထုတ်ရန် (သို့မဟုတ်) ငှားရမ်းရန် လစာကောင်းကောင်း၊ အခွင့်အရေး ကောင်း ကောင်းပေးရန် လို မလိုနှင့် ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားနေသည်။ ‘အကောင်းဆုံးကို ခေါင်းခေါက်ရွေး ပါ’(pick the best) ဆိုသော

ဆောင်ပုဒ်၏ ကျယ်ပြန့်သော သက်ရောက်မှု တို့ကို စဉ်းစားနေချိန် တွင် လူတွေ အသုံးပြု
ရန်ထက် ကွန်ပျူတာတို့က အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်သော ‘ဒစ်ဂျစ်ပညာ’တွေ
ဆိုက်ဘာစပေ့စ်တွင် ပေါ်နေသည်။ အကောင်းဆုံးဆရာကို ရွေးမလား၊ ကတ်တီဒရော်သို့
တက်မလား။

အညွှန်း:- The Economists, The meaning of 21 st Century

THE WAVES MAGAZINE 9-2007